СОНЦА:
Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск —5.16, 21.14, 15.58;
Віцебск —5.00, 21.10, 16.10;
Магілёў —5.06, 21.03, 15.57;
Гомель —5.11, 20.52, 15.41;
Гродна —5.34, 21.26, 15.52;
Брэст —5.40, 21.22, 15.42.

МЕСЯЦ:
Маладзік 29 ліпеня.

ІМЯНІНЫ:
Афінагена, Паўла, Валянціны, Юліі;
Олафа, Марты

ЗВЯЗДА

29 ліпеня 1992 г.
серада, № 149 (21927)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1 рубель

РОЗГАЛАС

ЦІ ЗАЛЕЖНАЯ ПРЭСА Ў НЕЗАЛЕЖНАЙ ДЗЯРЖАВЕ?

Аб праблемах чацвёртай улады — прэсы — ішла размова ў час сустрэчы Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслава Шушкевіча з рэдактарамі рэспубліканскіх газет, якая адбылася ў Доме друку напярэдадні Дня незалежнасці.

«Хто плаціць, той і заказвае музыку», — так ахарактарызаваў становішча спраў у рэспубліканскім друку старшыня Саюза журналістаў Беларусі Леанід Екель. Ён нагадаў пра той шокавы стан, што перажылі многія рэдакцыі, знаходзячыся па некалькі месяцаў без зарплаты, не ведаючы, што іх чакае заўтра. «І, калі знайшліся гаспадары, якія сказалі: «Мы вам сёе-тое дадзім», ужо ні пра якую свабоду слова гаворкі быць не магло», — лічыць Леанід Екель. «Партыйны дыктат у мінулым, але прыйшоў іншы, яшчэ больш жорсткі і вытанчаны», — заявіў старшыня рэспубліканскага Саюза журналістаў.

Як змяніць узнікшую сітуацыю? Перш за ўсё неабходна вызваліць прэсу ад манапалістычнага дыктату кіраўніцкіх структур, — такая думка сакратара Камісіі па пытаннях галоснасці, сродкаў масавай інфармацыі і правоў чалавека Сяргея Навумчыка. Патрабуе карэкціроўкі і новая сістэма падаткаабкладання, якая зрабіла эканамічна нявыгадным высокі тыраж папулярных выданняў.

Падводзячы вынікі паўтарагадзіннай размовы, Станіслаў Шушкевіч згадзіўся з асноўнымі довадамі субяседнікаў. У той жа час ён падкрэсліў, што з'яўляецца прыхільнікам пошуку законных шляхоў дэманапалізацыі сродкаў масавай інфармацыі, у сувязі з чым і будуць зроблены пэўныя даручэнні адпаведным парламенцкім камісіям.

Прэс-служба Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
БЕЛІНФАРМ.

НАС АБЯЦАЮЦЬ ЗАВАЛІЦЬ ЛЕГКАВІКАМІ. КАЛІ МЫ ЗМОЖАМ ІХ КУПІЦЬ...

А легкавікі (вядома, замежнай вытворчасці) — што трэба. Калі, скажам, паставіць побач з імі «Жыгулі» з «Масквічамі», то апошнія глядзеліся б на іх фоне прыкладна гэтак жа, як сялянскія драбіны ўжо на жыгулёўска-масквічоўскім фоне. Адным словам, купляць можна смела, і рэклама тут залішняя. І выбар — самы шырокі: «Мерседэс-Бенц», «Мазда», «Вольва»... Купляць можна без усялякай там чаргі і іншых сацыялістычных штучак. Праўда, «пацягнуць» гэтыя «мерседэсы з бенцамі» могуць, напэўна, лічаныя грамадзяне нашай суверэннай. І нават у складчыну з іншымі не атрымаецца. Хіба, можа, калі скінуцца з суверэннымі паўднёвымі грамадзянамі... Як растлумачылі мне, самая танная машына — паўднёвакарэйская (па амерыканскай ліцэнзіі) — «Хіндай». Каштуе — мільён 320 тысяч рублёў. Усяго. Хоць, дарэчы, яшчэ раз трэба падкрэсліць,— вельмі шыкоўныя «калёсы».

Аднак варта ўсё ж удакладніць — усе гэтыя заморскія цуды можна ўбачыць на выстаўцы «Мінск—Аўто-92», якая адкрылася ўчора ў выставачным комплексе «Мінск-экспа» і будзе праходзіць па 5 жніўня. Мэта выстаўкі — пазнаёміць наведвальнікаў з узорамі замежнага аўтамабілебудавання. Але не толькі. Гэта і своеасаблівая прэзентацыя фірмы «SEGO P+S», якая ўжо крыху спрабавала сябе на беларускім рынку, ды вырашыла тут асталявацца канчаткова, а першапачатковую дзейнасць пачала ў літоўскім Каўнасе. «SEGO P+S» — сумеснае прадпрыемства з удзелам заходнегерманскага бізнесу. Першая частка гэтага словазлучэння расшыфроўваецца так: «Сяргей, Генадзь, Алег». Адсюль зразумела, хто стаіць ля вытокаў фірмы, цяпер ужо можна сказаць з беларускага боку. Прыклаў нейкім чынам руку да яе ўсталявання ў нас былы прапагандыст сацыялістычнага шляху развіцця Місуна. Адказ генеральнага дырэктара СП быў лаканічным: «Дапамагаў». А ўвогуле, азначаны факт прыводжу толькі з тым, каб зрабіць вывад: «Бізнесу ўсе светапогляды падуладныя». І гэта прыемна.

Яшчэ раз наконт перспектывы СП на нашым рынку. Генеральны дырэктар глядзіць у будучыню аптымістычна, ён верыць, што машыны ў іх будуць купляць,

(Заканчэнне на 3-й стар.).

НАРОДУ БЕЛАРУСІ — ПРАЦВІТАННЯ І ПОСПЕХАЎ

Як паведамілі карэспандэнту БЕЛІНФАРМа ў прэс-службе Вярхоўнага Савета, дзесяткі віншавальных тэлеграм з выпадку Дня незалежнасці прыйшлі напярэдадні свята ў вышэйшы дзяржаўны орган Беларусі.

«Выказваю цвёрдую ўпэўненасць, што шматвяковая дружба паміж нашымі народамі, якая гістарычна склалася і выпрабавана часам, адносіны добрасуседства, узаемнага даверу і цеснага супрацоўніцтва і ў далейшым будуць развівацца на карысць нашых брацкіх краін і народаў у інтарэсах захавання міру і ўмацавання бяспекі. Жадаю дружалюбнаму народу Беларусі працвітання і поспехаў на нялёгкім шляху рэформ», — піша прэзідэнт Расійскай Федэрацыі Барыс Ельцын.

«Дабрабыту і шчасця» жадае беларускаму народу прэзідэнт Украіны Леанід Краўчук, «працвітання і магутнасці» — старшыня Кітайскай Народнай Рэспублікі Ян Шанкунь, «поспехаў» — прэзідэнт Малдовы Мірча Снегур, «дабрабыту» — прэзідэнт Арменіі Левон Тэр-Петрасян.

Віншаванні паступілі і ад іншых кіраўнікоў дзяржаў і ўрадаў краін — удзельніц СНД, зарубежных палітычных і грамадскіх дзеячаў.

БЕЛІНФАРМ.

БЕЛАРУСЬ СВЯТКУЕ НЕЗАЛЕЖНАСЦЬ

«Святкаваць — не працаваць», — сцвярджае народная мудрасць. З ісцінамі, што ўсталёўваліся на працягу стагоддзяў, спрачацца, вядома ж, цяжка... І ўсё ж...

Працаваць, кажуць, мы развучыліся. Хоць некалі — умелі ды і атрымлівалася гэта ў нашага народа — шчырага, сумленнага, прагнага да працы. І сапраўды: быў жа час, калі Расія (а, значыць, і Беларусь) карміла паў-Еўропы. А сёння... не можам пракарміць самі сябе. Парадокс? Нонсенс, — як модна стала зараз гаварыць? Мабыць, так яно і ёсць. Тады трэба як мага хутчэй брацца за розум — і аднаўляць страчаны аўтарытэт і прэстыж народа-працаўніка, народа-карміцеля.

Усё сказанае, на першы погляд, не мае адносін да таго, чаму прысвячае сённяшняя «Звязда» сваю вялікую падборку на першай старонцы. А падборка гэтая — пра Свята. Свята, якое суверэнная Беларусь адзначала ўпершыню ў сваёй шматвяковай гісторыі — Дзень незалежнасці.

Мы пабачылі на сваім вяку, напрысутнічалі (менавіта прысутнічалі, а не бралі ўдзел) у мностве святаў. «Сусветных» — да прыкладу, Першамай. Так званых агульнасаюзных: ад гадавін Вялікага Кастрычніка да Дня рыбака і Дня фізкультурніка. Адны былі аб'яўлены нацыянальнымі святамі, другія — вузкапрафесійнымі, хоць, шчыра кажучы, ні да першых, ні да другіх народ адносін зусім не меў. Трэба было некаму (чытай — ураду і «власть имущим») — і святкавалі. А як святкавалі — нікому да гэтага і справы не было.

Але вось (прабач, чытач, за плагіят) прыйшло і на нашу вуліцу свята. Свята Незалежнасці, аб'яўлення Рэспублікай Беларусь свайго Суверэнітэту. Мы атрымалі, нарэшце, магчымасць святкаваць — свабодна, так, як таго заслугоўваем, — адно з найважнейшых святаў, за якім, як казалі некалі — з нагоды і без дай прычыны, — Будучыня.

Мы нажыліся, спакутаваліся ад чакання той «светлай» і... не дасягальнай будучыні, у якую вялі нас, якую абяцалі цэлыя пакаленні... лідэраў і кіраўнікоў — самазванцаў, што вылучалі туды, «на верх», адзін аднаго па прыяцельскіх і іншых, ледзь не інтымных, сувязях і адносінах. Намі кіравалі, а, значыць, і святы мы адзначалі (чаму, дарэчы, адзначалі, а не святкавалі, я асабіста не магу зразумець і да сённяшняга дня?) тыя, якія патрэбны былі ім, нашым «мудрым» кіраўнікам.

А ў панядзелак беларускі народ атрымаў магчымасць — ці не першую за апошнія дзесяцігоддзі! — пасвяткаваць па-сапраўднаму: свабодна, без сцэнарыя, незалежна...

...Гэта свята пачалося ў Курапатах: хоць, вядомая справа, не месца гэта для ўрачыстасцей. Чытачы, мабыць, ведаюць, што знайшліся вандалы, якія знішчылі мемарыяльны знак у гэтым, цяпер вядомым ва ўсім свеце, урочышчы. Да Дня незалежнасці знак быў адноўлены, і раніцай 27 ліпеня айцец Ян Матусевіч правёў у Курапатах святую імшу. Такім чынам, трагізм беларускага народа атрымаў, так бы мовіць, новае выйсце, новае напаўненне. Дай Бог, каб не ведалі мы больш ні такіх «святых» месцаў на роднай зямлі, ні такіх урачыстасцей. Лепей святкаваць так, як было потым...

У 10 гадзін раніцы сотні людзей (сотні, падкрэсліваю, а не тысячы, чым мы «ганарыліся» яшчэ зусім нядаўна) прыйшлі да іншых памятных месцаў сталіцы Рэспублікі: да абеліска на плошчы Перамогі, мемарыяльнага знака «Мінск — горад-герой», Кургана Славы, сабраліся ў Хатыні... З імі звязана наша гісторыя, і зусім натуральна, што сюды, да гэтых мемарыялаў, прыходзім мы і ў дні радасці, і ў хвіліны смутку, роспачы... Тут сапраўды ачышчаешся, спавядаешся, прымушаеш сам сябе задумацца: а ці так жывеш, ці так робіш сваю справу... І шкада, што дачныя і іншыя асабістыя справы і клопаты (прынамсі, асуджаць за гэта мы не збіраемся) не дазволілі паўтарамільённаму Мінску сабраць тут, каля гэтых святынь, хоць бы па некалькі тысяч людзей.

Затое тыя некалькі соцень, што прымалі ўдзел у цырымоніях, рабілі гэта, несумненна, ад душы, па закліку сэрца. І гэта, вядома ж, самае галоўнае.

Трэба было бачыць, якімі ўзрушанымі і сур'ёзнымі былі твары кіраўнікоў рэспублікі — Станіслава Шушкевіча, Міхаіла Мясніковіча, Вячаслава Кузняцова, Васіля Шаладонава — калі ўскладвалі яны вянкі да мемарыялаў. А як урачыста, вольна і незалежна крочылі па праспекце імя Францыска Скарыны ў калоне дэманстрантаў лідэры партый і рухаў Беларусі: Міхась Ткачоў і Аляксандр Дабравольскі, Яўген Лугін і Віктар Навуменка, Пятро Сілка і Анатоль Астапенка, народныя дэпутаты рэспублікі Валянцін Голубеў і Сяргей Навумчык, Лявон Баршчэўскі і Алег Трусаў, Сяргей Папкоў і Уладзімір Грыбанаў... Больш таго, заўсёды стрыманы і суровы лідэр БНФ, народны дэпутат Беларусі Зянон Пазьняк, здаецца, упершыню за апошнія некалькі гадоў «дазволіў» сабе на мітынгу не зусім уласцівы яму жарт. Маўляў, можа каму падабацца Пазьняк ці не, ягоная лысіна, аднак не ў гэтым справа: ён заклікаў усе дэмакратычныя сілы рэспублікі да яднання...

Шматтэмным, прынамсі, як і само наша бядотнае жыццё, выдаўся згаданы вышэй мітынг, наладжаны Беларускім народным фронтам у скверы імя Янкі Купалы. Збядненне народа, што стала відавочным, — каго гэта сёння не хвалюе?! Сапраўдная барацьба за зямлю, што разгараецца не на жарт, — таксама... (Не выпадкова ж старшыня Беларускай сялянскай партыі Яўген Лугін што хапіла моцы выгукваў кліч: «Далоў чырвоных памешчыкаў!») А гэта надуманая праблема двухмоўя, што захліснула апошнім часам асобныя сродкі масавай інфармацыі...

Не, няпросты чакае нас шлях да сапраўднага суверэнітэту, да цывілізаванай незалежнасці.

І яшчэ пра што хочацца згадаць, — гэта пра сімволіку і атрыбутыку, якая спадарожнічала святу. Лозунгі, што палымнелі ў той дзень над сталіцай, каментарыяў не патрабуюць: «Жыве незалежная Беларусь!», «Рэферэндум — святло ў канцы тунеля», «Ад апаратнага суверэнітэту — да рэальнай незалежнасці», «Беларускаму войску — беларускіх генералаў і афіцэраў», «Нарабаваныя Масквой і Варшавай — нацыянальныя скарбы — на Беларусь»... А вось сцягі выклікалі... крыўду і занепакоенасць. Побач з бела-чырвона-белымі палотнішчамі горад-герой Мінск быў упрыгожаны... чырвонымі сцягамі. Што гэта: напамінак аб нашым «слаўным» мінулым ці нежаданне гарадскіх улад прызнаць рэаліі часу?

Няхай застанецца гэта на іх сумленні.

Здаецца, ніхто нікому не перашкаджаў у той дзень: ні транспарт пешаходам, ні міліцыя — моладзі, якая хадзіла па вуліцах, праспектах і парках Мінска і спявала пад гітары... Урачыстасці, прысвечаныя нашай з вамі Незалежнасці прайшлі па ўсёй Беларусі. Гэта было першае Свята. Наступныя, вядома ж, будуць і больш цікавымі, і больш разнастайнымі, і багацейшымі, і вальнейшымі. Мы ж толькі асвойваем гэту Незалежнасць!

Анатоль МЯСНІКОЎ,

Яўген ПЯСЕЦКІ (фота).

РАДЫЁФАКТ

У Вашынгтоне ў сенацкай камісіі па ядзернай энергетыцы прайшлі адкрытыя слуханні аб выніках аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Вучоныя і спецыялісты, якія выступілі перад сенатарамі, выказаліся за аказанне неадкладнай дапамогі Украіне, Беларусі і Расіі. Па-ранейшаму прыярытэтным застаецца аказанне медыцынскай дапамогі ахвярам Чарнобыля, перш за ўсё дзецям.

***

24 ліпеня ў раёне Зябраўкі Гомельскай вобласці, выконваючы вучэбна-трэніровачны палёт, у выніку загарання рухавіка пры наборы вышыні пацярпеў катастрофу самалёт ТУ-22 Аб'яднаных Узброеных Сіл СНД. Дзякуючы самавалоданню і ўмелым дзеянням экіпажа, самалёт быў накіраваны ў бяспечны раён лясного масіву. Загінуў лётчык-інструктар падпалкоўнік Віктар Сямёнавіч Оськін. Іншыя члены экіпажа — падпалкоўнік Сцепчанкоў і маёр Іваноў удачна прызямліліся.

***

Усіх, хто жадае прыняць удзел у тэлевізійнай сустрэчы паслядоўнікаў сістэмы прыроднага аздараўлення Іванова, Галоўная рэдакцыя спартыўных праграм запрашае 29 ліпеня на цэнтральны пляж вадасховішча «Вяча» з 11 да 12 гадзін. Ад будынка № 8 па вуліцы Кірава ў Мінску, дзе размешчаны Дзяржкамспорт Беларусі, ў 10 гадзін адправіцца аўтобус

«АЛЕКС» «УЗЯЎ» 50. ХТО БОЛЬШ?

Штодзень, да канца года, 50 найбольш малазабяспечаных пенсіянераў аднаго з гарадскіх раёнаў Магілёва будуць атрымліваць талоны на бясплатныя дабрачынныя абеды. Пры жаданні кліенты змогуць атрымаць на гэты талон сухі паёк. Спонсарам гэтай акцыі з'явілася заснаванае ў снежні мінулага года сумеснае савецка-польскае прадпрыемства «Алекс».

Барыс МІХЕЕЎ,
БелаПАН.

ЁСЦЬ АСІЛКІ НА БЕЛАРУСІ

ВІЦЕБСК. Самым гаспадарлівым на Віцебшчыне агенцтва «БелаПАН» прызнала спадара Паўлюкова, які на станцыі Віцьба ўкраў 20-метровую стальную рэйку. За гэтае «дасягненне» мы прэзентуем Паўлюкову спісаны цеплавоз, які знаходзіцца недалёка ад офіса агенцтва.

БелаПАН.

ЗНОЎ «ПАЛІМІР» ТРЫВОЖЫЦЬ СВЕТ?

28 ліпеня ў 1 гадзіну 20 хвілін ночы адбыўся выбух на наваполацкім ВА «Палімір». Аварыя адбылася ў цэху гідрарыравання бензіну з узгараннем бензінавадароднай сумесі (рабочы ціск 35 атмасфер). Пажар быў ліквідаваны да 8 гадзін раніцы. Даныя аб нанесеным уроне пакуль не паступалі. На месца здарэння прыбыў намеснік начальніка Галоўнага ўпраўлення пажарнай аховы МУС Беларусі.

Нагадаем, што некалькі месяцаў назад ў выніку аварыі на «Паліміры» адбыўся выкід шкодных рэчываў у Заходнюю Дзвіну. Тады справа дайшла да таго, што Латвійская Рэспубліка выставіла Беларусі рахунак за нанесены экалагічны ўрон.

БелаПАН.

«ПРАМАЯ ЛІНІЯ» ШЭФА ГАРАДСКОЙ МІЛІЦЫІ

МІНСК. Крымінагенная сітуацыя ў сталіцы па-ранейшаму застаецца складанай, хоць сёлета ў першым паўгоддзі намецілася ўстойлівая тэндэнцыя да зніжэння тэмпаў росту злачыннасці. Сёння асабліва непакояць крадзяжы дзяржаўнай, грамадскай і асабістай маёмасці, у тым ліку і на транспарце. Мінская міліцыя прыняла ўсе неабходныя меры па ўзмацненню барацьбы з імі. У прыватнасці, распрацаваны і ўжо рэалізуецца комплекс практычных мер, якія вынікаюць з праграмы па ўзмацненню барацьбы са злачыннасцю, зацверджанай у канцы мая прэм'ер-міністрам рэспублікі.

Сёння з 16 да 19 гадзін на ўсе пытанні, якія вас цікавяць па гэтай тэматыцы, адкажа начальнік УУС Мінскага гарвыканкома генерал-маёр міліцыі Барыс Захаравіч Піліпенка. Званіце па тэлефонах 29-76-26, 25-49-14.

Прэс-цэнтр УУС Мінгарвыканкома.

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь з глыбокім жалем паведамляе, што 25 ліпеня 1992 года пасля цяжкай працяглай хваробы памёр народны дэпутат Рэспублікі Беларусь па Жодзінскай-Фабрычнай выбарчай акрузе № 87 СЫРАКВАШ Дзмітрый Іванавіч.

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Тарыфы на паслугі сувязі

Для параўнання дзеючых тарыфаў на паслугі сувязі ў Беларусі з іншымі краінамі СНД, і ў прыватнасці з Украінай, Малдовай і Расіяй, прыводзіцца ўзровень асноўных тарыфаў на паслугі сувязі па падгалінах сувязі як для насельніцтва, так і для прадпрыемстваў, арганізацый і ўстаноў.

1. Тарыфы на асноўныя паслугі сувязі, што аказваюцца насельніцтву

ПАШТОВАЯ СУВЯЗЬ

(У руб., кап.)

	Беларусь	Украіна	Малдова	Расія
1	2	3	4	5
1. Перасылка паштовай карткі: — простай	0-50	1-00	0-50	0-50
заказной	1-50	1-50	1-80	1-40
2. Перасылка простага пісьма да 20 г	1-00	1-00	0-70	0-80
3. Перасылка заказнога пісьма да 20 г	2-00	1-50	2-00	1-50
4. За кожныя наступныя 20 г масы простага, заказнога пісьма	0-30	0-50	няма даных	0-25
5. Перасылка грашовага пераводу: паштовага за кожны поўны або няпоўны рубель пераводзімай сумы	0-10	0-15	0-12	0-08
тэлеграфнага звыш платы за паштовы перавод спаганяецца дадатковая плата простай тэлеграмай	10.00	11.80	няма даных	11-00
тэрміновай тэлеграмай	20-00	41-20	няма даных	22-00
6. Перасылка пасылкі: за кожныя 500 г пры перасылцы да 2.000 км наземным транспартам	2-00	2-00	1-80	2-60

(Заканчэнне на 3-й стар.).

ЭКАНАМІЧНЫ АГЛЯД

ПАЎЗМЕНЫ ПАЛЮЕМ НА МАМАНТА...

ДЗЯРЖКАМСТАТ РЭСПУБЛІКІ ПАДВЁЎ ВЫНІКІ РАБОТЫ НАРОДНАЙ ГАСПАДАРКІ ЗА ПАЎГОДДЗЕ. ЧЫМ ЯНЫ ХАРАКТАРЫЗУЮЦЦА?

Перш за ўсё варта нагадаць пра той спад у эканоміцы, які працягваецца і, невядома, калі будзе пераадолены. Зрэшты, нагадаю, газета пісала ўжо пра скарачэнні вытворчасці, пра пераход многіх прадпрыемстваў на 4-дзённы і нават 3-дзённы. Тлумачыліся і высновы гэтага ўсечанага графіка. Вядома, прыбаўкі прадукцыі ў такім разе чакаць нельга.

Больш за ўсё гэты спад закрануў нафтаперапрацоўку (за паўгоддзе на 42 працэнты). Рэзка знізілася таксама вытворчасць на многіх прадпрыемствах машынабудавання, прычым не толькі з-за недахвату матэрыяльных рэсурсаў, але і з-за цяжкасцей са збытам прадукцыі. Можна зразумець становішча, у якое трапілі калектывы: у першым паўгоддзі цэны на метал узняліся ажно ў 30 разоў, што амаль аўтаматычна прывяло да падарожання гатовых вырабаў. Разам з тым, нельга не сказаць і пра тое, што гэтага трэба было чакаць, да гэтага ўвогуле трэба было рыхтавацца. У нас надзвычай вольна абыходзіліся з рэсурсамі, металаёмістасць станкоў і машын на многіх прадпрыемствах прызвычаіліся ўжо знімаць пышную стружку, паралельна з гэтым істотна «прадаваўся» канструктарская думка, загаяўшы ў машыны, механізмы, канструкцыі масу металу. Можна не сумнявацца, добрая стружка ідзе з-пад разцоў і цяпер: тэхналогіі як ранейшыя, а галоўнае, уласнасць — дзяржаўная, калектыўна-нічыйная.

Рэзкі спад — у цэлюлозна-папяровай прамысловасці: вытворчасць паперы знізілася на 21,4 працэнта, кардону — на 25,2. У цэлым знізілі выпуск прадукцыі каля 700 прадпрыемстваў, або больш як 53 працэнты. Пры гэтым асабліва цікава заўважыць: **пры змяншэнні аб'ёму вытворчасці за паўгоддзе на 11,7 працэнта колькасць прамыслова-вытворчага персаналу на прадпрыемствах скарацілася на 2,3.** Наяве, разам з падзеннем аб'ёмаў, рэзкае падзенне эфектыўнасці. І гэта, напэўна, яшчэ больш трывожны факт, чым першы. Напампоўваючы грашовую масу, падымаючы зарплату (вядома, адносна), мы не пацвярджаем усё гэта канкрэтным, рэальным прадуктам. У такім разе не варта гаварыць пра дастатак. Зразумела, чаму з'явіліся падобныя лічбы, якія сведчаць аб тым, што мы ў цэлым сталі працаваць не толькі менш, але і горш: нават пры падзенні вытворчасці на прадпрыемствах не імкнуцца да скарачэння, а, наадварот, намагаюцца захаваць кадры. Імкненне пахвальнае, ды далёка не дастатковае. Пры ўсім гэтым знайсці б «лішнім» людзям і канкрэтную справу — перапрафіліраваць вытворчасць, наладзіць выпуск новых вырабаў і г. д. Аднак пакуль што альбо мала дзе для гэтага створаны ўмовы, альбо ў нечым эканомікі, на новых тэхналогіях. А хутчэй — тут і першае, і другое.

І яшчэ такі цікавы факт, які характарызуе становішча ў прамысловасці. Дзяржкамстат, бадай, упершыню абнародаваў дадзеныя аб стане навакольнага асяроддзя. У паведамленні адзначаецца, што выкідаў шкодных рэчываў у атмасферу на прадпрыемствах рэспублікі склалі за паўгоддзе 472 тысячы тон (амаль па паўгоддзе мінулага года), але пры гэтым на 23 працэнты менш у параўнанні з паўгоддзем мінулага года. Цяпер, увага, самае цікавае: за кошт чаго? **«У асноўным за кошт зніжэння водпуску цеплавой і электрычнай энергіі ў сувязі з нестабільнай работай прадпрыемстваў, а таксама прыпыненнем асобных вытворчасцей на прадпрыемствах».**

Вось такі пасаж. Невядома, радавацца гэтаму і далей зніжаць вытворчасць (адпаведна, і выкіды), каб дыхаць чыстым паветрам, ці ўсё ж працягваць тупаць у цывілізацыю, праўда, выкарыстоўваючы і і больш цывілізаваныя металы?

Аднак справы ў прамысловасці, хоць па-ранейшаму і не надта бліскучыя, напэўна, не выклікаюць такога галаўнога болю ў многіх, як справы ў сельскай гаспадарцы. Яно і вядома: калі без іншага тэхнічнага тавара часова можна абысціся, то есці трэба ўсім. Кожны дзень... Дадзеныя Дзяржкамстата сведчаць пераважна аб тым непрыемным спадзе, які мае месца ў жывёлагадоўлі. Падаюць прадуктыўнасць жывёлы, прывагі, скарачаецца яе пагалоўе, што, вядома ж, адбіваецца ці адаб'ецца пазней на адпаведных пастаўках, закупках. Але гэта яшчэ не ўся карціна, дадзеная органамі статыстыкі, у ёй не хапае жорсткіх таноў сёлетняй пагражальнай засухі, якая ўнясе істотныя карэктывы ў забеспячэнне як прадуктамі харчавання, так і кармамі для жывёлы. Хутчэй за ўсё нас чакае нялёгкі год. І хоць мы ў апошні час нямала выпусцілі стрэлаў па калгасах і саўгасах, аднак цяпер пазіраем у іх бок з вялікай надзеяй; ці пракормяць нас ураджаем сёлетняга года? Банальна, але, відаць, сёлета надзвычай актуальным будзе ваклік сабраць усё выключна без страт. Не даць таму, што не згарэла, — згніць. Чым адкажа наш «прыярытэтны» селянін?

Менавіта так — прыярытэт у двукоссі. І, як зразумела ўжо, яны тут не дарэмна. Наступны факт прыводзіць Дзяржкамстат: **калі рэальны размер аплаты працы з улікам росту цэн на тавары і паслугі ў маі ў параўнанні з маем мінулага года ў рабочых і служачых узрос** (аказваецца, у нашым жыцці магчыма нават такое, хоць верыцца з цяжкасцю) **на 13 працэнтаў, то ў калгаснікаў — на 2 працэнты знізіўся.** Не трапілі б гэтыя радкі сельскаму механізатару перад выездам у поле. Хоць у той жа час чаго здзіўляцца: у адносінах да сельскага працаўніка па-ранейшаму дзейнічаюць амаль развёрстачныя прынцыпы.

Зразумела, падзенне вытворчасці ў сельскай гаспадарцы не лепшым чынам спрыяе напаўненню спажывецкага рынку харчовымі таварамі. У першым паўгоддзі ў гандаль паступіла мяса і мясапрадуктаў менш, чым у першым паўгоддзі мінулага года,—на 22 працэнты, мясных кансерваў — на 43, малака і малочных прадуктаў — на 10 працэнтаў і г. д. Прычым не ўсё так проста тут. Як паведамлялася ўжо, мясакамбінаты рэспублікі пры гэтым адмаўляліся і адмаўляюцца прымаць жывёлу на перапрацоўку, павялічыліся запасы мяса, знізіўся попыт. Гэта зніжэнне можна растлумачыць цэнамі, пэўнай эканоміяй у сямейным бюджэце?.. І так, і не. Улічым, што сёння харчовыя тавары ў гандлёвым абароце рэспублікі займаюць звыш 50 працэнтаў. Гэта значыць, што больш палавіны сваіх расходаў мы трацім на страўнік, паўзмены выключна палюем на мамантa. Трывожны фактар. Эканамісты, калі сустракаюць падобную структуру расходаў, калі больш палавіны сродкаў ідзе на харчаванне, робяць вывад аб тым, што не ўсё добра ў дадзеным грамадстве, што яно не прагрэсуе. Зрэшты, наконт гэтага добра ведаюць усім нам і без эканамістаў.

Варта дадаць: пры ўсім гэтым мы спажываем харчовыя тавары далёка не лепшай якасці і асартыменту, яны яўна пагоршыліся ў апошні час, нягледзячы на нядаўні пад'ём цэн. Звернем увагу: наконт апошняга павышэння цэн на мяса спецыялісты тлумачылі — маўляў, гэта зроблена, каб устанавіць пэўную раскладку па катэгорыях і г. д. Карацей, клопат пра якасць, увогуле — якасць абслугоўвання. Буду сцвярджаць, што нічога з гэтага не атрымаецца, паколькі здольна эканоміка захоўвае дзяржаўна-манапольную перапрацоўку і дзяржаўна-манапольны гандаль, а, значыць, рынку канкурэнтнага няма. Несвабодная эканоміка не служыць спажыўцу па вышэйшаму класу. Дарэчы, гутарка ж эканоміка несвабодная.

Што датычыцца агульнага стану спажывецкага рынку, падзенне попыту за паўгоддзе адбылося практычна па ўсіх пазіцыях асноўных тавараў. І толькі ў чэрвені многія з іх пайшлі ўверх. У мінулым паўгоддзі практычна за ўсімі пазіцыямі гандлёвых ... ных цэнах ... ад мінулага ... 83. **Паводле налічэнняў Дзяржкамстата, за 6 месяцаў, у цэлым усіх тавараў народнага спажывання, намецілася тэндэнцыя зніжэння росту рознічных цэн на іх.** Гэта, вядома, не датычыцца многіх харчовых. Пра павышэнне цэн на мяса ўжо сказана. У чэрвені ў параўнанні з маем узраслі ў 1,8 і 1,5 раза адпаведна цэны на малако і малочныя прадукты, хлеб і хлебабулачныя вырабы, у 1,4 — на гарбату, 1,3 — крупы і г. д.

Аднак вернемся да адзначанай тэндэнцыі зніжэння росту рознічных цэн у цэлым. Думаецца, што гэта часовая з'ява. Трэба ўлічваць агульны стан нашай эканомікі (ён жа добра вядомы), няспынны рост цэн на прадукцыю матэрыяльна-тэхнічнага прызначэння. А калі загадваць крыху наперад увогуле пра наш дабрабыт, дык будзем таксама мець на ўвазе стратнасць многіх прадпрыемстваў, якая пры гэтым не разглядаецца як надзвычайная з'ява, шырока распаўсюджаныя датацыі (механізм стары, добра асвоены), адносна невысокую канкурэнтаздольнасць нашай прадукцыі, яе здольнасць вымяняцца на як мага большую колькасць тавараў, найперш сыравіну ў суседзяў. Па ўсім прост непрадукцыйных расходаў, якія, пры ўсіх хібах гэтага бюджэту, нічога не вырабляюць, а здольныя толькі спажываць. Мы апошнімі з'явы неяк не заўважаем, затое пастаянна муляе нам кааператыўны кіёск, у якім, пры ўсіх хібах гэтага асабліва-прымітыўнага гандлю, сродкі на хлеб здабываюць самі.

Што ж найбольш адметнага і навінак за паўгоддзе? **Непрыемная навіна для тых, хто не мае свайго жылля: сёлета на выдзеленых капіталаўкладаннях можна пабудаваць толькі каля 2 мільёнаў квадратных метраў, хоць намячалася — звыш 4 мільёнаў метраў агульнай плошчы.** Прычыны? Рэзкае падаражанне будматэрыялаў. Цэны на іх у параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года ўзраслі ў 15,3 раза, а ў чэрвені — у 20 разоў (тэндэнцыя росту цэн на будаўнічыя матэрыялы ўстойліва захоўваецца). Адпаведна, паводле разліковых дадзеных, сярэдні кошт аднаго квадратнага метра жылля склаў 10.000 рублёў. Аднак хто там здзіўляецца біржавым цэнам на кватэры?

Ну, а сярэдняя заработная плата па рэспубліцы ў маі склала 3.484 рублі. Можна многа засмучацца гэтымі лічбамі, але найперш усвядомім: мы можам мець толькі тое, што зробім ці заробім, мы можам мець тады, калі з найбольшай эфектыўнасцю будзем распараджацца ўсім зробленым і заробленым, калі ўрэшце атрымаем усё гэта спаўна ад дзяржавы, пакінуўшы ёй толькі неабходны, няхай і даволі важкі, мінімум. Самае галоўнае. Мы ўсе хочам добра жыць, але гэтага не здарыцца, пакуль будзем працягваць складваць сваю здабычу ў агульную дзяржаўную міску і потым усёй «грамадой» сёрбаць з яе. Мы, здаецца, усвядомілі наконт неперакананаўчасці грамадскай уласнасці, але вось ніяк не зробім важкія практычныя крокі ў бок прыватніцтва.

Іван БАРАНОЎСКІ.

ГІСТОРЫЯ БЕЗ «БЕЛЫХ ПЛЯМ»

САМЫ СТРАШЭННЫ ПАГРОМ

«І вось страшэнная, жудасная бура параскідала ўсіх нас, і мы апынуліся і тут, і там, і нідзе. Мы сталі пакаленнем без дзядуль і бабуль, без бацькоў, братоў і сясцёр...»

Гэтыя словы са сведчання Місаха Газіта, якое захоўваецца ў архівах Яд Вашэм—іерусалімскага цэнтра памяці шасці мільёнаў яўрэяў — ахвяр нацызму, успомніліся мне ля Юбілейнай плошчы ў Мінску і нагадалі аб жудасным пагроме 28 ліпеня 1942 года, пагроме, якому паўстагоддзя ўжо.

У Мінскім гета, дзе спачатку знаходзілася больш за 100 тысяч вязняў, за 1941—1943 гады было каля 10 пагромаў. Але гэты быў самы страшэнны, самы жудасны. Аднавіць праўду аб ім дапамогуць нам матэрыялы архіва Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь, Цэнтральнага дзяржаўнага архіва Кастрычніцкай рэвалюцыі РБ, сустрэчы з былымі вязнямі гета, іншыя крыніцы.

Калі папярэднія і наступныя пагромы цягнуліся дзень-два, то гэты, які пачаўся 28 ліпеня 1942 года, працягваўся больш чатырох сутак — да 31 ліпеня. Папярэднія пагромы ахоплівалі асобныя раёны гета, а пагром 28 ліпеня ахапіў літаральна ўсю тэрыторыю гета, усе яго раёны, вуліцы, кварталы і дамы. Для яго характэрна масавае прымяненне «душагубак», якія рэгулярна курсіравалі ў раён Трасцянца. Калі ў іншыя дні гінула ад 5 да 15 тысяч чалавек, то 28—31 ліпеня загінула каля 30 тысяч вязняў.

І яшчэ. У час гэтага пагрому было знішчана больш за 3 тысячы «гамбургскіх» яўрэяў, дакладней, яўрэяў, прывезеных з шэрагу гарадоў Германіі.

Вось што сказаў на допыце капітану дзяржбяспекі Л. Самыліну 18 ліпеня 1944 года былы вязень Мінскага гета Мордух Кац: «Самы страшэнны пагром адбыўся 28 ліпеня 1942 года. Калі мужчыны пайшлі на работу, у гета з'явіліся немцы і прапанавалі тым, хто застаўся (у асноўным жанчынам і дзецям), сабрацца на плошчу (маецца на ўвазе Юбілейная плошча: — **Э. І.**) для атрымання новых лат чырвонага колеру. Іх часткова забілі на месцы, часткова павезлі забіваць за горад. Нас, працуючых, у гэтыя дні ў гета не прапускалі. Тады я страціў сваю сям'ю. Немцы забілі маю жонку Фаю Лейбаўну, 27 гадоў, сына Элю, 10 гадоў, дачку Берту, двух з палавай гадоў...»

У пратаколе допыту Івана Восіпавіча Касімава, які пражываў у акупіраваным Мінску з 1 красавіка 1942 па 3 ліпеня 1944 года, ёсць такія паказанні:

«...Пагром працягваўся да 3 жніўня 1942 года. Кіраваў пагромам начальнік Мінскай паліцыі маёр, немец Бенцке, родам з Кёнігсберга (бландзін высокага росту).

Колькі было забіта грамадзян, сказаць цяжка. Называлі лічбу 40 тысяч чалавек. Ва ўсякім разе, пасля пагрому тэрыторыя гета скарацілася на адну трэць.

Пагромшчыкі ўмярцвялі свае ахвяры па выбару. Спачатку яны прыстрэльвалі на месцы тых яўрэяў, якія не маглі рухацца з-за хваробы. Хворых, здольных рухацца, непрацаздольных старых садзілі ў машыны і некуды адвозілі забіваць.

Дзяцей забівалі на месцы. Калі тэрыторыя гета скарацілася і хаты пачалі засяляць, то на гары знаходзілі трупы забітых дзяцей.

Падставай да пагрому немцы аб'явілі тое, што ў гета знойдзены радыёстанцыя і склады зброі, што яўрэі зносіліся па радыё з Масквой і рыхтавалі ўзброенае выступленне.

Так было справакавана немцамі гэта масавае знішчэнне савецкіх, грамадзян. Газеты (маюцца на ўвазе акупацыйныя — **Э. І.**) аб пагроме маўчалі...»

27 ліпеня 1942 года фашысцкія каты загадалі сваім прыслужнікам-паліцэйскім развесіць аб'явы ва ўсіх раёнах гета, у якіх паведамлялася, што 28 ліпеня к дзевяці гадзінам раніцы ўсе жыхары, пачынаючы з пятнаццацігадовага ўзросту, павінны з'явіцца на Юбілейную плошчу. На гэтай плошчы вязням звычайна выдаваліся павязкі: чырвоныя — для працуючых і зялёныя — для беспрацоўных. Аб'явы папярэджвалі, што за невыкананне загаду вінаватыя будуць расстраляны.

Апоўдні 28 ліпеня на Юбілейную плошчу сагналі людзей. На плошчы ўзвышаліся велізарныя, святочна ўпрыгожаныя сталы, застаўленыя ўсемагчымымі вінамі і ежай. За сталом сядзелі ка́ты: начальнік гета Рыхтэр, узнагароджаны Гітлерам Жалезным крыжам, шэф гета Рыбе, начальнік мінскай паліцыі Бенцке, памочнік начальніка гета Гатэнбах.

Непадалёк ад гэтага д'ябальскага прастола стаяла спецыяльна пабудаваная трыбуна. З гэтай трыбуны фашысты прымусілі гаварыць члена Юдэнрата (Яўрэйскага камітэта—**Э. І.**) кампазітара Іофе. Падмануты Рыхтэрам, ён пачаў з заспакаення ўзбуджанага натоўпу, гаворачы, што немцы сёння толькі правядуць рэгістрацыю і абмен лат. Яшчэ не скончыўшы сваёй прамовы, Іофе ўбачыў, як з усіх бакоў на плошчу ўехалі крытыя машыны-душагубкі. Яму стала зразумела, што гэта азначае. І тады Іофе крыкнуў усхваляванаму натоўпу: «Таварышы! Мяне ўвялі ў зман! Я вас падмануў! Вас будуць забіваць! Сёння пагром! Праклятыя ка́ты...».

У гэты момант ён быў сагнаны з трыбуны і па-зверску забіты.

Ашалелы натоўп кінуўся ў розныя бакі, шукаючы выратавання ад жудаснай смерці. Фашысты, якія акружалі плошчу, адкрылі шчыльны агонь па безабаронных людзях, ва ўпор расстрэльваючы ўцекачоў.

Нарэшце катам удалося аднавіць «парадак». Да дзесяткаў «душагубак» былі ўстаноўлены бясконцыя чэргі жанчын і старых. Дзяцей аддзялілі ад дарослых і з паднятымі рукамі паставілі на калені. Так яны павінны былі стаяць да свайго канца.

Маленькія дзеці, змардаваныя і слабыя, пачалі плакаць, у іх стамляліся і апускаліся рукі. За гэта іх тут жа прырэзвалі кінжаламі, альбо ламалі пазваночны хрыбет, альбо кідалі на брук. Пасля такога ўдару ў дзіцяці з раздробленага чэрапа выляталі мазгі.

Маці, якія стаялі ў чарзе ля «душагубак» і бачылі такую расправу над дзецьмі, у жудасці заломвалі рукі, рвалі валасы... Як раз'юшаныя тыгрыцы, яны кідаліся на немцаў. Іх расстрэльвалі чэргамі з аўтаматаў.

Тых, хто адмаўляўся лезці ў «душагубку», чакала жудасная смерць. Іх цягнулі да сталоў, за якімі абвяшчаліся п'яныя тосты. П'яны Гатэнбах, Рыхтэр, Рыбе і іншыя аб'яўлялі прыгавор: «Адрэзаць нос і вушы», «Забіць кулакамі і плёткамі» і г. д. Гэтыя прыгаворы выконваліся тут жа, за сталом: альбо самімі суддзямі, альбо паліцэйскімі, гестапаўцамі, салдатамі.

Народны артыст Беларускай ССР Міхаіл Зораў пры паглядзе на крывавае відовішча, з праклёнам кінуўся на фашыстаў. Ён кусаў іх, біў рукамі і нагамі. Яго павалілі, збілі да непрытомнасці і кінулі ў «душагубку».

У час гэтага пагрому загінулі беларускі кампазітар, заслужаны артыст БССР, стваральнік першага беларускага нацыянальнага балета «Салавей» Крошнер, доктар медыцынскіх навук, прафесар Дворжац, кандыдат медыцынскіх навук, дацэнт Майзель, старэйшыя і вопытныя ўрачы Турвель, Кантаровіч, Гурвіч, Сіроткіна і шмат іншых прадстаўнікоў яўрэйскай інтэлігенцыі.

1 жніўня 1942 года, пасля чатырох сутак жудаснага пагрому, на Юбілейнай плошчы зноў быў пастаўлены стол з ежай і вінамі. За ім сядзелі тыя ж ка́ты.

У гэты апошні дзень пагрому фашысты перасягнулі ўсе межы чалавечых уяўленняў аб злачынствах. На вачах жанчынмаці п'яныя немцы і паліцэйскія гвалтавалі дзяўчат, не саромеючыся ні адзін аднаго, ні тых, што былі побач. Яны выразалі дзяўчатам і жанчынам палавыя органы, прымушалі жывыя і мёртвыя целы прымаць самыя непрыстойныя позы, адразалі насы, грудзі, вушы... Увесь дзень не змаўкалі істэрычныя крыкі, лямант і праклёны, якіх не маглі заглушыць дзесяткі губных гармонікаў.

Пасля жудаснага ліпеньскага пагрому сотні яўрэяў пакінулі Мінскае гета і ўступілі ў партызанскія атрады.

Сотні вязняў гета выратаваліся, дзякуючы жыхарам Мінска—беларусам і рускім, прадстаўнікам іншых нацыянальнасцей, жыхарам вёсак Мінскага, Пухавіцкага і іншых раёнаў. Мы называем гэтых людзей праведнікамі. Такімі праведнікамі аказаліся жыхары беларускіх вёсак Парэчча і Святое Пухавіцкага раёна. У 1943 годзе яны далі прытулак каля 40 яўрэйскім дзецям, якія ўцяклі з Мінскага гета. Партызаны атрада імя Кутузава 2-й Мінскай партызанскай брыгады размеркавалі іх па хатах. Сяляне ведалі: за ўкрывальніцтва яўрэяў любога ўзросту — расстрэл. Нягледзячы на смяротную небяспеку, у гэтых вёсках не знайшлося ніводнага маладушнага, ніводнага даносчыка. Сярод гэтых праведнікаў былі Настасся Зіноўеўна Хурс, Пелагея Антонаўна Шашок, Філімон Міхайлавіч Шашок і яго жонка Фядора Зіноўеўна.

З вялікай горыччу прыходзіцца ўсведамляць, што да цяперашняга часу не ўвекавечана памяць аб 100 тысячах яўрэяў, што загінулі ў Мінскім гета, не створаны мемарыял у Трасцянцы, дзе загінулі дзесяткі тысяч яўрэяў былога Савецкага Саюза, Польшчы, Германіі, Аўстрыі, Чэхаславакіі, Галандыі і іншых краін.

Эмануіл ІОФЕ,
кандыдат гістарычных навук, старшыня гістарычнай камісіі Фонду захавання яўрэйскай гістарычнай і культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь.

Канверсія па-бабруйску

Цэх № 1 завода трактарных дэталей і агрэгатаў быў пабудаваны шэсць гадоў назад. І, трэба сказаць, будаваўся ён у асноўным для патрэб абароннай вытворчасці. Але час мяняецца, і зараз колькасць заказаў ад ваенных рэзка зменшылася — амаль у дзесяць разоў. Жыццё прымушае шукаць нейкае выйсце, каб захаваць працоўныя месцы ў цэху.

І такая работа вядзецца. Асвойваюцца новыя, мірныя віды прадукцыі. Вядзецца ўжо зборка некалькіх вузлоў для трактара «МТЗ», кола для мотаблока. На прадпрыемстве некалькі гадоў збіраюць фільтр для «Жыгулёў», зараз яго канструкцыю ўдасканалілі.

Вялікая складанасць зараз — метал. Здабываць яго прыходзіцца самымі рознымі спосабамі. Але гэта неабходна рабіць, каб выконваць заказы спажыўцоў, асвойваць новыя віды прадукцыі, забяспечваць людзей працай і зарплатай. На гэтым заводзе дасягнуты добрыя вынікі, аб чым сведчыць жаданне многіх уладкавацца сюды на працу. А начальнік цэха М. К. Падалякін мае шмат адрасоў рабочых вышэйшых разрадаў, якія працуюць на іншых прадпрыемствах горада, але жадалі б перайсці сюды і чакаюць толькі запрашэння...

НА ЗДЫМКАХ: Аляксандр КАСЯКОЎ — адзін з лепшых рабочых цэха; да адпраўкі спажыўцам рыхтуецца чарговая партыя дэталей.

Васіль ФЯДОСЕНКА.

ТЭМУ ПАДКАЗАЛА ПІСЬМО

ЗАКОН НЕ ДЫШАЛЬ, які можна паварочваць, куды хочаш

3 мая мінулага года Таццяна Вікенцьеўна Ткачук з Капыля намагаецца ажыццявіць сваё права на два пакоі ў кватэры, дзе жыве яе сям'я.

Вось што напісала ў пісьме ў рэдакцыю сама Ткачук.

Яе сям'я — сама, муж, дзесяцігадовая дачка ад першага шлюбу, трохгадовы сын жывуць цесна, займаюць адзін пакой у трохпакаёвай кватэры. А вось суседзі пераязджаюць у новы асабняк, два астатнія пакоі вызваляюцца. Т. Ткачук пачынае хадайнічаць аб іх далучэнні. Ды і што тут, здавалася б, хадайнічаць? Напішы заяву, спашліся на артыкул 54 Жыллёвага кодэкса РБ, у адпаведнасці з якім жыхар, які застаўся ў гэтай кватэры і які мае права на паляпшэнне жыллёвых умоў, атрымлівае першачарговае права на вызваленае жыллё, і чакай станоўчага вырашэння свайго пытання.

Усё зрабіла Таццяна Вікенцьеўна: і заяву напісала, і чаргу ў выканкоме ўспомніла, дзе яна стаіць на расшырэнне жыллёвай плошчы, і што дачцэ зусім няма дзе рыхтаваць урокі ўказала, а рашэння на сваю карысць так і не дачакалася. Хоць да гэтага ў гарсавеце яе запэўнівалі, што кватэра застанецца за ёю — сям'я вось ужо дзевяць гадоў як на падсяленні.

Вецер падзьмуў зусім у іншы бок: у гарвыканкоме ўсё перайгралі, ордэр выдалі зусім іншаму чалавеку. Пастукаўшыся ва ўсе начальніцкія дзверы раёна і нічога не дабіўшыся, Ткачук прыняла лагічнае рашэнне: звярнулася ў пракуратуру рэспублікі. Там довады выслухалі, паглядзелі дакументы, пераканаліся, што яе права сапраўды парушана, і сказалі: «Закон ёсць закон. І яго ніхто не можа парушаць».

Было гэта ў красавіку 1991 года. У хуткім часе з пракуратуры рэспублікі прыйшоў адказ за подпісам начальніка ўпраўлення старшага саветніка юстыцыі М. Купрыянава: «Па даручэнню народнага дэпутата СССР пракурора Беларускай ССР тав. Тарнаўскага Г. С. ваша заява па жыллёваму пытанню разгледжана.

Паведамляецца, што пракурорам Капыльскага раёна 22.05.91 г. у народны суд прад'яўлены іск да выканкома аб прызнанні жыллёвага абмену Лазюком С. А. і Шынгірэем А. А. несапраўдным».

Цяпер трэба было набрацца цярпення і чакаць... Чакаць свайго часу, каб законна атрымаць кватэру ў дзяржавы, якой мы ўсё жыццё плацім падаткі...

А тым часам, як мы бачым, пачаліся «абмены» і падманы, пачалася барацьба з самой скаржніцай. Вось радкі з новага пісьма Т. Ткачук у рэдакцыю: «...Старшыня райсельгасхіміі М. Булгакаў, у якога працуюць вадзіцелямі мае былы і цяперашні суседзі, неаднаразова прыходзіў да мяне на кватэру і пагражаў, што калі сама не выеду, то ён выселіць праз суд. А ў нас у раёне закон — гэта тое, як зробіць начальства. Пайшла я са сваёй бядой да народнага суддзі Капыльскага раёна В. Назарава і папрасіла, каб дазволілі прысутнічаць на судзе сведкам, якія могуць пацвердзіць фіктыўнасць абмену, а ён мяне проста выгнаў з кабінета».

«Няўдзячная, — сказаў аўтару гэтага артыкула старшыня гарвыканкома Б. Багдановіч. — Калі хочаце ведаць, я для яе добрую справу зрабіў: старшыню аб'яднання «Сельгасхімія» М. Булгакава ўгаварыў падпісаць гарантыйнае пісьмо, па якім гэта арганізацыя гатовая ёй выдзеліць двухпакаёвую кватэру».

Аднак чаму толькі двухпакаёвую? І наогул, як быць з законам, які прадугледжвае за Ткачук права на вызваленыя жыллёвыя памяшканні ў кватэры, дзе яна жыве?

— Закон тут ні пры чым, — гаворыць Б. Багдановіч. — У райсельгасхіміі таксама разумеюць: калі будзе рассяленне, то Ткачук павінна атрымаць трохпакаёвую. Але ўлічваючы, што чалавек яна ў іх пабочны, натуральна, ёй даюць тое, што некалькі горшае...

Жалезная логіка, ці не праўда?

Зусім нямнога часу спатрэбілася нам, каб атрымаць поўнае ўяўленне аб тым, дзеля чаго рабіўся кватэрны абмен. Дарэчы, добра ведалі аб гэтым і судовыя, і праваахоўныя органы Капыля. І, канешне ж, гарвыканком. Але ўсе рабілі выгляд, што робіцца дабрачынная справа.

Камбінацыя ж распачыналася дзеля таго, каб за кошт маніпуляцый з законам палепшыць жыллёвыя ўмовы адразу траім работнікам райсельгасхіміі. З трохпакаёвымі кватэрамі ў арганізацыі складана, а прэтэндэнтаў шмат. Адсюль і «планы»: былы сусед Ткачук — С. Лазюк атрымлівае асабняк, а ў яго два пакоі перабіраецца А. Шынгірэй, вядома, з перспектывай у далейшым атрымаць усю кватэру, пакідаючы трэцяму работніку — В. Дудару трохпакаёвую кватэру. Так яно і атрымалася. Аднак Ткачук не ўступіла добраахвотна ўсю кватэру Шынгірэю. Адвергнуўшы здзелку, прапанаваную гарвыканкомам і райсельгасхіміяй, якая гатовая была прадаставіць Таццяне Вікенцьеўне, дарэчы, у парушэнне Жыллёвага кодэкса РБ са свайго фонду двухпакаёвую кватэру, яна паставіла зусім слушнае пытанне: чаму меншую жылплошчу ў абход закона можна атрымаць, а вось на законных падставах атрымаць большую нельга?

...У Капылі мы пабывалі двойчы. У маі мінулага года заглянулі ў асабняк, што па завулку Энергетыкаў, 1. Сустрэў нас Сямён Аркадзьевіч Лазюк, ужо на правах гаспадара. Паказаў дом, абстаноўку. І мы парадаваліся за ўладальніка асабняка агульнай плошчай 120 квадратных метраў. А гэта, пагадзіцеся, не пакойчык, на які ён нібыта абмяняў свае два. Мэбля, дываны на сценах — уся абстаноўка ў доме пацвярджала, што дом прыгодны для жылля, хоць афіцыяльна ён лічыўся як недабудаваны.

— А цяпер — увага! Пачытаем яшчэ адзін дакумент: «Пацвярджаю, што Лазюк С. А., які раней жыў у нашым доме ў кватэры № 32, цяпер там не жыве і ў той пакой, на які нібыта абмяняўся, ён не засяляўся.

Астановіч Марыя Яўгеньеўна, вул. Цімкавіяская, д. 7, кв. 54».

І яшчэ адзін: «Пацвярджаю, што Лазюк С. А. з мая 1991 года і да гэтага часу жыве па завулку Энергетыкаў, д. 1.

Вілюха Іван Адамавіч, вул. Багдановіча, д. 4, кв. 20».

Аналагічныя пацвярджэнні мы атрымалі і ад іншых жыхароў Капыля.

Аднак намеснік старшыні гарвыканкома Д. Янчык, які займаецца пытаннямі размеркавання жылля, упарта сцвярджае, што, узаконьваючы фіктыўны абмен, у выканкоме і блізка не ведалі пра асабняк.

Пастараемся выкласці нашу гутарку з Д. Янчыкам з максімальным набліжэннем да дыктафоннага запісу.

Пытанне да яго: **«Цяпер вы ведаеце, што ў пакоі, на які Лазюк нібыта абмяняўся, ён не жыве?»**

«Ведаю, ну і што? А да 14.05.91 г., калі прымалася распараджэнне аб дазволе на абмен, пра гэта не ведаў».

«Аднак у вашых сілах выправіць памылку. Фіктыўнасць абмену яўная».

У адказ: «У Ткачук няма ніякіх правоў. А калі вы станеце пісаць, што гэты абмен фіктыўны, я падам на вас у суд і запатрабую грашовай кампенсацыі гарсавету».

Значыць, калі падпісвалася распараджэнне аб абмене, у гарвыканкоме не ведалі, што С. Лазюк для адводу вачэй мяняе свае два пакоі на адзін, — а жыць пайшоў у асабняк. А даведаліся — працягвалі рабіць выгляд, што не ведаюць.

Даходзіць да анекдотаў, калі размова заходзіць аб пракурорскім наглядзе за законнасцю. Уявіце сабе: першае судовае пасяджэнне па іску пракурора было назначана аж праз восем месяцаў пасля таго, як паступіла заява, ды і то пасля нашага ўмяшання. Да таго ж і яно не адбылося з-за няяўкі адказчыка. А што орган нагляду? У пракуратуры і брывом не павялі.

Судовую цяганіну былы нарсуддзя Капыльскага раёна В. Назараў растлумачыў так: «Матэрыял вельмі сыры, патрабуе вялікай дасудовай падрыхтоўкі». У чым справа? Няўжо восем месяцаў — гэта недастатковы тэрмін, каб прынесці паперы, якіх не хапае, знаходзячыся ў адным будынку, на адным паверсе? Нарсуддзя Назараў абвінаваціў пракурора Навуменку: маўляў, той падкідвае яму сваю работу, замест таго, каб падаць пратэст у гарсавет аб адмене ім распараджэння па абмену. Улоўліваеце думку? Маўляў, калі не хочацца пракурору псаваць адносіны з гарадскімі ўладамі, то навошта гэта рабіць мне, суддзі? Між іншым, Віктар Ягоравіч даверліва заўважыў: «Думаю, што да суда справа не дойдзе, усё вырашыцца палюбоўна». І, як мог, імкнуўся не даводзіць справу да суда.

— Аб якой законнасці можна гаварыць, калі пракурор раёна, — кажа Т. Ткачук. — прама ў вочы заяўляе, што кватэру, якой я дабіваюся, заслужыў Шынгірэй, але не я. І параіў браць тое, што даюць.

Папка са справай Таццяны Ткачук за гэты час прыкметна патаўсцела. Пісьмы, запыты, хадайніцтвы, абяцанні, адпіскі... Куды ні звярталася яна з выпадку цяганіны вакол фіктыўнага абмену — рэспубліканскую, абласную пракуратуры, упраўленне юстыцыі Мінскага аблвыканкома, — яе скаргі кожны раз, нібы зачараваныя, вярталіся ў раён.

Праз восем месяцаў, бачачы, што пракурор раёна не настойвае на іску, а суддзя не спяшаецца яго разглядаць, Ткачук сама звярнулася 18.12.91 г. у нарсуд Капыльскага раёна. Прасіла разгледзець яе іскавую заяву аб фіктыўным абмене жылля і пакінуць за ёю права на выкарыстанне вызваленай жылплошчы. Аднак іскавая заява Ткачук чамусьці так і не была далучана да справы аб прызнанні абмену несапраўдным і не разглядалася.

Як вы разумееце, нічога не вырашыў і пракурор. Больш таго, на судзе ён адмовіўся ад іску. І такім чынам абмен прызнаны законным. Раённы суд вызначыў, што такім сваім рашэннем ён чыіх-небудзь праводу і ахоўваемых законам інтарэсаў не парушае. Мінскі абласны суд, куды звярнулася Таццяна Вікенцьеўна з касацыйнай скаргай, прымае наогул унікальнае рашэнне, якім, па сутнасці, забараняе Т. Ткачук адстойваць свае правы ў судовых інстанцыях.

Безабаронная жанчына пакуль усё яшчэ пратэстуе. Звяртаецца за справядлівым рашэннем і атрымлівае адпіскі. «Дайшло да адкрытага цкавання,— гаворыць Т. Ткачук. — Райсельгасхімія ўсяляк спрабуе мяне выселіць, каб цяпер ужо аддаць усю трохпакаёвую кватэру свайму работніку А. Шынгірэю. У маі гэтага года старшыня райсельгасхіміі М. Булгакаў падаў у нарсуд Капыльскага раёна іскавую заяву, у якой патрабуе выселіць маю сям'ю з пакоя ў ведамасную кватэру, што знаходзіцца за межамі горада ў пасёлку Чыжэвічы».

Скажыце, дзе і ў якой краіне можна яшчэ сустрэць такое прававое бязмежжа? Закон жа зусім не той дышаль, які можна паварочваць, куды хочаш. Нічога б у старшыні райсельгасхіміі не выйшла без падтрымкі з боку мясцовых кіраўнікоў.

А закон гаворыць, што, у адпаведнасці з артыкулам 54 Жыллёвага кодэкса РБ, вызваленыя ў кватэрах жылыя памяшканні даюцца цяпер у першую чаргу тым, хто доўгі час жыў у гэтых кватэрах з суседзямі. У гэтым сутнасць і сэнс закона. Праўда, ён не ў пашане ў Капылі, «самым прававым» кутку нашай «прававой» дзяржавы...

Мікалай КУРГАНСКІ.

РОЗГАЛАС

БАНКІРЫ НА ЗАХОДНІХ РУБЯЖАХ

ГРОДНА. Хваля банкаўскага бізнесу дакацілася і да заходніх межаў нашай рэспублікі. У прыватнасці, абласны цэнтр нядаўна прымаў дзелавых людзей з шасці рэспублік былога Саюза. Тут сабраліся банкаўскія і біржавыя дзеячы краін СНД. Арганізаваў гэтую сустрэчу Саюз прадпрымальнікаў Беларусі. Пытанні разглядаліся, як таго і трэба было чакаць, самыя надзённыя і хвалюючыя. А вось ці дапаможа гэтае мерапрыемства зрабіць рэальны крок на шляху рэанімацыі нашай падарванай рознымі катаклізмамі эканомікі, пакажа ўжо само жыццё. Хацелася б, каб адгалосак падзеі быў пазітыўным.

СПРАВА АБ «ЗАЙЦАХ»

Супрацоўнікі Баранавіцкага аддзела ўнутраных спраў на транспарце затрымалі начальніка паштовага вагона поезда Санкт-Пецярбург — Львоў, які ўзяў «на борт» 50 безбілетнікаў за хабар у 5.605 рублёў і 445 украінскіх купонаў.

Віктар ФЕДАРОВІЧ, БелаПАН.

Будзе яшчэ адзін дзіцячы садок

Карэспандэнт БелаПАНа не без радасці паведамляе грамадскасці, што практычна вырашана пытанне аб адкрыцці па лініі беларускага рэспубліканскага таварыства «Дзеці ў бядзе» дзіцячага садка для дзяцей, якія перахварэлі ракам. Засталося толькі зацвердзіць у адпаведнай інстанцыі яго штатны расклад і знайсці дабрачынна настроеных бацькоў, якія гатовы правесці там рамонт.

Яўген МЕНАЎ. (БелаПАН).

Дарагія вы мае, жартаўнікі...

У чэрвені асабліва «вызначыліся» тэлефонныя жартаўнікі, якія паведамлялі пра нібыта маючыя адбыцца выбухі на чыгуначных вакзалах Брэста і Гомеля. Узнятыя па трывозе сапёры і міліцыя нічога небяспечнага не выявілі. На жаль, падобныя жарты атрымалі працяг у ліпені. Зноў у дзяжурных часцях УУС Брэста і Гомеля чуліся званкі ананімаў. Гомельскі жартуе па старым сцэнарыі, брэсцкі — крыху змяніў месца размяшчэння міны, але ад чыгункі далёка «не адыходзіць».

Да ведама «тэлефонных тэрарыстаў»: кожны ваш жарт каштуе дзяржаве ад 500 тысяч да 1 мільёна рублёў, а пры зручным выпадку ў Крымінальным кодэксе знойдзецца адпаведны артыкул.

Віктар ФЕДАРОВІЧ. БелаПАН.

А пачым цяпер кроў?

Платны донар сёння ў рэспубіцы атрымлівае 60 рублёў за кожныя сто грамаў здадзенай крыві плюс талон на абед на суму у 50 «драўляных» ды даведку на два «адгулы». Бясплатны — толькі талон на 70 рублёў і тую ж даведку.

Так цяпер ацэньваецца «чырвонае золата». Калі ўлічыць, што грошай, атрыманых платным донарам за адзін раз здачы крыві хапае толькі на кілаграм вэнджанай каўбасы, дык каментарыі, думаю, лішнія.

А. МАКАРАЎ.

Бяры шынель— ідзі... у Кітай

Усё часцей у сумках айчынных гастралёраў, што накіроўваюцца за мяжу, можна ўбачыць некаторыя элементы воінскай амуніцыі.

Асаблівым попытам за мяжой карыстаюцца армейскія чаравікі з высокімі берцамі. У Турцыі за іх даюць да 70 доляраў. Кошт поўнага камплекту афіцэрскайараднай формы ў ФРГ даходзіць да 500 бундэсмарак. Новы ж афіцэрскі шынель ў Кітаі можна лёгка абмяняць на адзін, а калі пашанцуе, дык і на два «пухавікі».

Відаць, загранiцы таксама ваенная форма да твару.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ

ГАРЫ НАШ КАСЦЕР, УКРАІНСКІ

Не выключана, што хутка ўсім украінцам прыйдзецца гатаваць, разводзячы кастры ва ўласных кухнях. А справа ў тым, што Міністэрства паліўнай энергетыкі Расіі прыгразіла, што ў канцы ліпеня поўнасцю перастане падаваць газ на Украіну.

Пастаўшчыкі патрабуюць дадатковую аплату, лічачы, што павышэнне цэн на паліва ніяк не закранула «суседку». На працягу тыдня група экспертаў Мінэканомікі Украіны, аб'яднання «Укргазпром» і кампаніі «Укрнафтахім» спрабавалі ўгаварыць «паўночных братоў», маўляў, цана была ўзгоднена—1.600 рублёў за адзін кубаметр. Але расіяне запатрабавалі ў пяць разоў больш, бо пры сустрэчы ў Дагамысе кіраўнікі рэспублік дамовіліся весці разлікі толькі па сусветных цэнах.

КОЖНАМУ ПАСАЖЫРУ—ПА МЯХУ ЦУКРУ

Супрацоўнікі аддзела ваеннай контрразведкі СБ Украіны па Харкаўскай вобласці, якая, акрамя ўсяго іншага, займаецца абаронай эканамічных інтарэсаў дзяржавы, выявілі на складах тэрыторыі адной з воінскіх часцей Харкаўскай вобласці 57 тон цукру.

Па расфасоўцы ўстаноўлена, што цукар прызначаўся для продажу пасажырам чыгуначнага транспарту і авіяцыі. Як потым стала вядома, цукар перавозіў на тэрыторыю в/ч жыхар поўдня СНД, а канцавы пункт цукровага транзіту —Азербайджан.

НАМ ГРОШАЙ НЕ ТРЭБА— ГАРЭЛКУ ДАВАЙ?

Кіраўніцтва Усць-Бальшарэцкага харчкамбіната (Камчатка) пры адсутнасці рублёў пачало выдаваць гарэлку, якую выраблае прадпрыемства. Гэта не толькі зняло сацыяльную напружанасць, але і дало нечаканы дадатковы эфект—аддзел кадраў закіданы заявамі ад жадаючых паступіць на работу на «валютнае» прадпрыемства.

У КОЖНАЙ СІТУАЦЫІ ЁСЦЬ ВЫХАД

Каструлямі, чайнікамі, вёдрамі, іншым посудам і маскацельным таварам на суму 0,5 мільёна рублёў разлічыўся са сваімі працаўнікамі пуцерамонтны механічны завод Свярдлоўскай чыгункі.

БУДЗЕ НАФТА—БУДУЦЬ І ПЕСНІ

Казахстан і Аман падпісалі пагадненне аб будаўніцтве нафтаправода, які звяжа Тэнгізскае радовішча з нафтавымі тэрміналамі ў замежных глыбакаводных портах, што аблегчыць доступ казахскай нафты на сусветныя рынкі.

Паводле даных японскіх крыніц, аб'ём здабычы нафты ў рэспубліках былога СССР складзе сёлета ў сярэднім менш чым 10 мільёнаў барэляў у суткі—самы нізкі паказчык за апошнія 17 гадоў.

Дзмітрый Іванавіч СЫРАКВАШ

25 ліпеня 1992 года на 60-м годзе жыцця пасля цяжкай і працяглай хваробы памёр дырэктар Беларускага аўтамабільнага завода, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР Дзмітрый Іванавіч Сыракваш.

Д. І. Сыракваш нарадзіўся 5 сакавіка 1933 года ў в. Куранец Вілейскага раёна Мінскай вобласці ў сялянскай сям'і.

У 1956 годзе закончыў Беларускі політэхнічны інстытут і пачаў працаваць інжынерам на Мінскім аўтамабільным заводзе. З 1958 года і да апошняга часу Дзмітрый Іванавіч працаваў на Беларускім аўтазаводзе старшым інжынерам-тэхнолагам, галоўным тэхнолагам, галоўным інжынерам, а з 1980 года — нязменна дырэктарам прадпрыемства.

На ўсіх участках гаспадарчай дзейнасці Д. І. Сыракваш зарэкамендаваў сябе вопытным арганізатарам вытворчасці, высокакваліфікаваным спецыялістам. Яго вызначалі высокая прынцыповасць, дзелавітасць, уважлівыя і чулыя адносіны да людзей. Звыш 35 гадоў сваёй працоўнай дзейнасці Д. І. Сыракваш аддаў развіццю аўтамабільнай галіны рэспублікі і ўсяго айчыннага аўтамабілебудавання. Прымаў актыўны ўдзел у грамадскім жыцці, быў выбраны народным дэпутатам Рэспублікі Беларусь.

Працоўныя заслугі Д. І. Сыракваша адзначаны двума ордэнамі Працоўнага Чырвонага Сцяга, ордэнам «Знак Пашаны».

Светлая памяць аб Дзмітрыю Іванавічу — таленавітым арганізатары, цудоўным чалавеку назаўсёды захаваецца ў сэрцах усіх, хто ведаў яго і працаваў разам з ім.

В. М. Кузняцоў, М. У. Мясніковіч, М. М. Косцікаў, С. С. Лінг, А. І. Цішкевіч, А. А. Кулічкоў, П. В. Садоўскі, А. А. Мардашоў, У. І. Куранкоў, У. М. Шэпель, А. Е. Забалотны, Л. М. Печань, М. Ф. Лаўрыновіч, А. А. Бунас, І. І. Куляшоў, І. Я. Вараб'ёў, П. Л. Марыеў.

ПАГУЛЯЛІ ХЛОПЦЫ Ў КАРТЫ

ГОМЕЛЬ. (У. Пернікаў). 26-гадовы слесар завода ліцця і нармалей Г. вельмі любіў гуляць у карты на грошы. Часцей бывалі ў яго выйгрышы, і таму ён ніколі не думаў, што нарвецца на чалавека, які загоніць яго ў вялікія карцёжныя даўгі і тэрмінова іх запатрабуе.

Але менавіта так здарылася, калі ён прайграў значную суму рабочаму завода пускавых рухавікоў Д., які раней 4 разы быў судзімы. Патрабуючы доўг, той заявіўся ў кватэру да Г., нейкім цяжкім прадметам разбіў скіпіцу гаспадару і нанёс два ўдары нажом у шыю. Раны аказаліся смяротнымі.

РУБЛЁМ ПА ПАКАЗЧЫКАХ

ГРОДЗЕНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ. (А. Дук). Скарачэнне аб'ёмаў грузаў і павышэнне цэн на транспартныя паслугі адбіліся на паказчыках работы аўтатранспарту вобласці.

Так, перавозка пасажыраў за першую палавіну года склала 74,6 працэнта ад мінулагодняй. Крыху лепшыя паказчыкі па перавозцы грузаў. За гэты ж перыяд перавезена 22,5 тысячы тон грузаў, што складае 87,4 працэнта да мінулагодняга. А вось прабег легкавых таксаматораў скараціўся больш чым напалавіну.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ «СВАБОДА»

∗ Эмігрант з СНД Аляксей Лукін нядаўна зарабіў у Парыжы, дзе ён жыве ўсяго чатыры гады, свой першы працоўны мільён. Якім чынам? Выпадкова. У пошуках працы ён па газетнай аб'яве ўладкаваўся на работу спецыялістам па садова-паркавай справе. Справа гэтая была зусім новай для Лукіна, але тым не менш яна ў яго «пайшла». Праз два гады ён аддзяліўся ад фірмы і заснаваў сваю. Новае прадпрыемства, на ўсеагульнае здзіўленне, мела ў Парыжы поспех. Неўзабаве на рахунку Лукіна з'явіўся мільён франкаў.

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

∗ У Кабул прыехала дэлегацыя высокапастаўленых прадстаўнікоў Ірана для перагавораў аб эканамічным супрацоўніцтве паміж дзвюма краінамі.

«БІ-БІ-СІ»

∗ Паводле даных англійскіх медыкаў, прыкладна 25 мільёнаў чалавек з развітых краін планеты ў бліжэйшы час маюць сумную перспектыву адысці ў іншы свет. Прычым гэта, як падкрэсліваюць даследчыкі, маладыя ці сярэдняга ўзросту людзі. Прычынай смерці стане не СНІД ці нейкая іншая страшэнная хвароба, а прывычка курыць. Яна на погляд брытанскіх медыкаў, выклікае каля двух дзесяткаў сур'ёзных захворванняў. Рак нырак сярод іх. У Англіі прагназіруецца смерць каля 150 тысяч курцоў.

∗ У гісторыі Алімпійскіх гульняў шмат цікавых старонак. Напрыклад, у выніку таго, што асобныя віды спорту былі выключаны з алімпійскай праграмы, некаторыя спартсмены засталіся «вечнымі чэмпіёнамі» гэтых прэстыжных гульняў. Напрыклад, спартсмены па перацягванню каната ці па хуткаснаму пад'ёму па канаце. Былі на Алімпійскіх гульнях і зусім кур'ёзныя віды спаборніцтваў, напрыклад фехтаванне на палках ці скачкі ў ваду з вышкі на адлегласць. Тут вечны рэкорд 19 метраў 5 сантыметраў. Былі спаборніцтвы па кіданню звычайнай гіры, кап'я ў старажытнагрэчаскім стылі, кіданню дыска не толькі левай, але і правай рукой, па матроскаму заплыву ў халоднай вадзе, а таксама па альпінісцкаму ўзыходжанню.

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

У Германіі расце нездаволенасць прысутнасцю і паводзінамі эмігрантаў. Газеты пастаянна пішуць: «Турак зарэзаў рускага немца», «Цыганскія дзеці абрабавалі старую», «Албанец-эмігрант згвалціў дзяўчыну». Немцам таксама не падабаюцца звычкі новых жыхароў краіны, напрыклад, начнога арабскага жыцця. Немцы кладуцца спаць, а арабы пачынаюць рамантаваць пад вокнамі знойдзеную на звалцы машыну ці спяваць песні. Больш мільёна людзей просяць дазволу жыць у Германіі, аднак статус бежанца атрымліваюць толькі 5 працэнтаў, а з Расіі і ўвогуле ніхто. Бо цяпер там, на думку немцаў, ніхто нікога не праследуе і палітычнае прыстанішча рускім ужо не патрэбна.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

Дурнямі не нараджаюцца— імі становяцца

У інстытуце сучасных ведаў 110 студэнтаў першага курса эканомікі атрымалі сертыфікат, які сведчыць аб тым, што яны паспяхова авалодваюць азамі бізнесу, абаранілі бізнес-праект па методыцы і падручніках універсітэта Заходняга Антарыо ў Канадзе. Навучанне платнае, прахадны бал атэстата дастаткова высокі. Тым не менш, паводле переканання майго субяседніка, прарэктара інстытута Ігара Ільіча Дубініна, справа не толькі ў здольнасцях навучэнцаў. Дурнямі не нараджаюцца, імі становяцца. Гэта значыць, калі навучанне пабудаваць адпаведным чынам, любы здолее раскрыцца, максімальна праявіць свае здольнасці. Што ж, умовы для гэтага ў інстытуце ёсць.

— Імкнёмся арыентавацца на сумеснае навучанне: інстытут сучасных ведаў і які-небудзь вядомы універсітэт за мяжой. Ужо ёсць дамоўленасць з універсітэтам Заходняга Антарыо, спецыялісты якога прачытаюць у наступным годзе курс лекцый па фінансах, менеджменту, маркетынгу і г. д. Тыя, хто паспяхова абароніць свой бізнес-праект, атрымае сертыфікат універсітэта. Канадцы прапанавалі правесці курс навучання асновам прадпрымальніцтва чатырох узроўняў складанасці, — падзяліўся планамі на будучае Ігар Ільіч. — Дарэчы, ідэй, рэалізаваных у праекце, шмат. Завязаліся кантакты з універсітэтам нарвежскага горада Берген. Спрабуем выйсці на навучальныя ўстановы Германіі, іншых краін. Ёсць некалькі прапаноў з краін Арабскага Усходу.

У інстытуце з вялікім разуменнем паставіліся да тых студэнтаў, якія працуюць ужо ў сферы бізнесу. Выкладчыкі бачаць рэальныя вынікі сваёй працы, што ім не часта ўдавалася, працуючы ў дзяржаўных ВНУ.

Дарэчы, аб маральным і матэрыяльным. Навучанне ў інстытуце ў наступным годзе будзе каштаваць 24 тысячы. Студэнты стыпендыі не атрымліваюць, за выключэннем тых, хто мае спонсараў. Калі студэнт атрымаў «нездавальняюча», пераздачу аплачвае з уласнага кашалька ці кашалька бацькоў. Аднак у выпадку, калі студэнт незадаволены адзнакай з разраду дзяржаўных — «тры» ці «чатыры» — і хацеў бы пераздаць, выкладчыкі ахвотна ідуць яму насустрач. Бясплатна. Адукацыя ажыццяўляецца блочным метадам: фундаментальныя веды ў галіне эканомікі і права, гуманітарныя навукі (філасофія, гісторыя мастацтваў, рэлігія), інфарматыка.

Планаў на перспектыву шмат. У прыватнасці, стварэнне сістэмы адукацыі ад ліцэя да аспірантуры і дактарантуры. Інстытутам зацікавіліся і ліцэі Беларусі.

У гэтым годзе адкрываецца філіял у Брэсце. З падобнай просьбай звярнуліся з Растова.

І калі мы гаворым, што выбрацца з эканамічнай ямы нам дапамогуць прадпрымальнікі і бізнесмены, то кваліфікавана падрыхтуе іх і, здаецца вельмі добра, інстытут сучасных ведаў.

Вера МАТУСЕВІЧ.

НАС АБЯЦАЮЦЬ ЗАВАЛІЦЬ ЛЕГКАВІКАМІ. КАЛІ МЫ ЗМОЖАМ ІХ КУПІЦЬ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

а іначай, маўляў, не варта было і пачынаць.

Вельмі смелы погляд на перспектыву і на змесціва нашых спажывецкіх кашалькоў, у якіх, дарэчы, не хапае нават на адны толькі дзверцы ўсяго толькі жыгулёўскага «арбона». Хоць, пэўна, у гэтым вінаватыя мы самі ж. Усе разам.

І, аднак, будзем спадзявацца таксама. Бо і гэта прыемна. Можна таксама схадзіць на выстаўку і без боязі патрымацца рукой за гэтыя бліскучыя рэчы, якія, аказваецца, нават адаптаваныя да ўмоў эксплуатацыі ў СНД, якім у будучым гарантуюць і адпаведны сервіс. Дарэчы, у каго ёсць азначаны вышэй мінімум, той можа і не вяртацца з выстаўкі пешшу, адразу ж аформіць пакупку. Хіба што спатрэбяцца «калёсы», каб прывезці грошы...

Бляск і галеча нашага цяперашняга жыцця...

Іван БАРАНОЎСКІ.

СІЧ—ГЭТА НЕ ВІЧ

БЯРОЗА. У раённай паліклініцы арганізавана работа кабінета СІЧ, дзе ўстаноўлены спектрометр імпульсаў гама-выпрамяненняў чалавека. Навінка прызначана для вызначэння ступені забруджання радыенуклідамі чалавечага арганізма.

Як відаць, недахвату ў пацыентах не будзе, таму што на тэрыторыі раёна пражывае шмат перасяленцаў з чарнобыльскай зоны, а таксама больш за 200 «ліквідатараў». Ды і раённае тэрытарыяльнае медаб'яднанне ўжо прапануе правесці абследаванне мясцовых працоўных калектываў. Праўда, на дагаворных умовах.

Тарыфы на паслугі сувязі

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

ТЭЛЕГРАФНАЯ СУВЯЗЬ				
7. Тэлеграмы за слова:				
звычайныя	0-50	0-50	0-25	0-50
тэрміновыя	1-50	2-10	1-10	1-50
МІЖГАРОДНЯЯ ТЭЛЕФОННАЯ СУВЯЗЬ				
8. Міжгароднія тэлефонныя размовы, прадастаўленыя (за мінуту):				
у межах вобласці	0-50	1-00	0-90	1-00
у межах рэспублікі	1-00	2-00	1-80	ад 2-00 да 6.00
у межах дзяржаў СНД (максімальна)	4-00	4-00	12-00	6-00
ГАРАДСКАЯ І СЕЛЬСКАЯ ТЭЛЕФОННАЯ СУВЯЗЬ				
9. Установачная плата за тэлефон (руб.)	1.800	3.000	2.000	ад 1.500 да 16.000
10. Абанементная плата ў месяц (руб.)	30	30	40	ад 36 да 182
РАДЫЁФІКАЦЫЯ				
11. Абанементная плата за радыётрансляцыйную кропку ў месяц	3-00	3-00	5-00	няма даных

II. Тарыфы на асноўныя паслугі сувязі, што аказваюцца прадпрыемствам, арганізацыям і ўстановам

1	Беларусь 2	Украіна 3	Малдова 4	Расія 5
ПАШТОВАЯ СУВЯЗЬ				
1. Перасылка паштовай карткі:				
просты	0-50	1-00	0-50	0-50
заказной	1-50	2-00	1-80	1-40
2. Перасылка простага пісьма да 20 г	1-00	1-00	0-70	0-80
3. Перасылка заказнога пісьма да 20 г	2-00	2-00	2-00	1-50
4. За кожныя наступныя 20 г. масы простага, заказнога пісьма	0-30	0-60	няма даных	0-25
ТЭЛЕГРАФНАЯ СУВЯЗЬ				
5. Тэлеграмы за слова:				
звычайныя	0-80	1-00	0-50	1-05
тэрміновыя	2-50	2-10	2-20	4-35
МІЖГАРОДНЯЯ ТЭЛЕФОННАЯ СУВЯЗЬ				
6. Міжгароднія тэлефонныя размовы, прадастаўляемыя (за мінуту):				
у межах вобласці	1-00	3-00	0-90	няма даных
у межах рэспублікі	2-00	5-00	1-80	ад 2-00 да 6-00
у межах дзяржаў СНД (максімальна)	8-00	7-00	12-00	6-00
7. Прадастаўленне канала тэлевізійнага вяшчання (за адзін канала-км/гадз.)	1-80	3-48	4-20	3-15
ГАРАДСКАЯ І СЕЛЬСКАЯ ТЭЛЕФОННАЯ СУВЯЗЬ				
8. Установачная плата за тэлефон (руб.)	13.500	6.000	17.100	ад 5.250 да 180.000
9. Абанементная плата ў месяц (руб.)	234	200	405	ад 300 да 2.016
РАДЫЁФІКАЦЫЯ				
10. Абанементная плата за радыётрансляцыйную кропку ў месяц	7-50	4-00	5-00	няма даных
АРЭНДА ПЕРАДАЮЧЫХ СРОДКАЎ РАДЫЁСУВЯЗІ, РАДЫЁВЯШЧАННЯ І ТЭЛЕБАЧАННЯ				
11. Перадатчыкі МВІМ магутнасцю 4 кВт (за гадзіну вяшчання):				
мона	84-00	88-20	176-90	160-00
стэрэа	176-00	185-00	372-76	320-00

Паводле даных Міністэрства сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь.

АСЦЯРОЖНА — ФАЛЬШЫЎКА!

КАБ НЕ КУСАЦЬ ЛОКЦІ...

Новыя формы таварна-грашовых адносін, якія склаліся сёння, прадаставілі нашым некалі толькі «рублёвым» суграмадзянам магчымасць мець справу з грашовымі знакамі заходніх дзяржаў. Натхнёныя шапаценнем «зялёненькіх», «чырвоненькіх» і іншых замежных грошай, многія імкнуцца ў сваёй фінансавай дзейнасці адсунуць «драўляны» на задні план. Прычына таму вядомая — стабільнасць. Ды і праблем з набыццём практычна няма. Сёння, напрыклад, тыя ж долары ці маркі можна проста атрымаць у любой канторы Знешэканомбанка.

Аднак, як сведчаць многія факты, імкнучыся «абмяняць» больш выгадна і абмінаючы арганізацыйна-папяровыя фармальнасці, многія з суграмадзян канверсуюць змесціва сваіх кашалькоў больш простым спосабам і... пападаюцца на вудачку спрытных фальшываманетчыкаў, пра якіх мы раней чулі «адтуль» і бачылі ў ліха закручаных імпартных дэтэктывах.

Сёння прыходзіцца прызнаць, што падробачны бум паступова захлёствае і нас. Усё часцей у міліцэйскіх зводках і дакументах фігуруе артыкул 84 Крымінальнага кодэкса Беларусі, які карае за падробку ці збыт грошай і каштоўных папер.

Шостага ліпеня ў адным са сталічных фірменных магазінаў была выяўлена 100-доларавая фальшыўка. Праз два дні аналагічная сітуацыя паўтарылася яшчэ двойчы ў іншых гандлёвых кропках горада. У большасці выпадкаў уладальнікі ліпавых грашовых знакаў тлумачаць гэта набыццём ці то ў родных (якія ў сваю чаргу набывалі іх дзе-небудзь у Польшчы), ці ў зусім невядомых асоб.

Некалькі дзён назад, 21 ліпеня, у аддзеле Знешэканомбанка па вуліцы Заслаўскай выяўлена 100-доларавая купюра ЗША, прад'яўленая для абмену 66-гадовым мінскім пенсіянерам Д. Паводле папярэдняга заключэння, гэта зноў-такі фальшыўка. Уладальнік яе растлумачыў, што гэтую купюру ён атрымаў ад сына, які пражывае за мяжой.

Праз дзве з лішкам гадзіны ў памяшканні чыгуначных кас па праспекце Ф. Скарыны зноў была выяўлена фальшыўка — 20-доларавая купюра, прад'яўленая пры разліку за білеты работнікам сумеснага прадпрыемства па турызму. Устанавілі, што гэтая купюра была атрымана ад аднаго з членаў тургрупы, які ў сваю чаргу купіў яе ў незнаёмца на Камароўскім рынку.

А яшчэ праз тры гадзіны ў аддзеле рэалізацыі тавараў за СКВ ЦУМа была выяўлена падробленая нямецкая купюра ў 200 марак. І тут аб яе набыцці не сказана нічога новага — куплена ў незнаёмца за 18 тысяч рублёў.

Відаць, нікому сёння не трэба тлумачыць, што ў сітуацыі, якая склалася, можа апынуцца кожны з нас. Таму, каб дапамагчы многім пазбегнуць лішніх слёз і знаёмстваў з нагаданым артыкулам КК, мы вырашылі расказаць аб самых простых спосабах адрознення фальшывак ад сапраўдных замежных грашовых знакаў. У якасці прыкладу возьмем найбольш распаўсюджаны долар ЗША і дойчмарку.

Існуе два віды падробкі: поўная і частковая. Частковая, як правіла, заключаецца ў змяненні вартасці купюры.

Прасцей кажучы, дамалёўваецца ці даклейваецца лішні нуль (або некалькі). Выкарыстанне грашовых білетаў з такога роду падробкай характэрна для рынкаў. А распазнаць такую «ліпу» вельмі проста: уважліва прыгледзьцеся, патрыце, злёгку падрапайце нарэшце.

Поўная падробка падраздзяляецца на два віды: з выкарыстаннем паліграфічнага абсталявання і з дапамогай малявання. Маляваныя падробленыя білеты сустракаюцца надзвычай рэдка і распазнаюцца даволі лёгка і хутка. Іх асноўныя прыкметы — адсутнасць вадзяных знакаў, недакладнае адлюстраванне ўсіх рэквізітаў, наяўнасць фарбуючых рэчываў, якія, дарэчы, расплываюцца, калі на іх трапляе вада.

Што датычыцца падробкі з выкарыстаннем паліграфсродкаў тут — без спецыялістаў не абысціся.

На што ж неабходна перш за ўсё звярнуць ўвагу?

ДОЛАРЫ ЗША надзейна абаронены, што можа быць вызначана толькі пры спецыяльным даследаванні. Аднак калі правесці пальцам па надпісах **(стрэлкі 1 і 2)**, можна адчуць рэльефнасць (выпукласць) адлюстравання. Гэта самы просты спосаб. Акрамя таго, неабходна праверыць наяўнасць усяго прапануемага ніжэй пераліку адлюстраванняў на купюрах:

Вартасць	Вонкавы бок	Адваротны бок
1 долар	Партрэт Вашынгтона	Слова «ONE» на фоне арнаменту ці слова «ONE» меншага памеру, па баках якога два адбіткі вялікай пячаткі ЗША
2 долары	Партрэт Джэферсана	Сцэна абвяшчэння незалежнасці ЗША ў 1776 годзе
5 долараў	Партрэт Лінкольна	Мемарыял, прысвечаны Лінкольну. Будынак казначэйства ЗША
10 долараў	Партрэт Гамільтона	Будынак казначэйства ЗША
20 долараў	Партрэт Джэксана	Будынак Белага дома
50 долараў	Партрэт Гранта	Будынак Капітолія
100 долараў	Партрэт Франкліна	Будынак Палаца Незалежнасці

Думаецца, наяўнасць такой таблічкі ў кішэні неабходна чалавеку, які мае адносіны да долараў. Гэта дапаможа пазбегнуць многіх непрыемнасцяў.

НЯМЕЦКІЯ МАРКІ: На гэтай грашовай адзінцы (усіх вартасцей) павінны быць:

— вадзяны знак (партрэт Клары Шуман) **(стрэлка 1)**;

— **сумешчаны малюнак (2).** Пры аглядзе купюры на прасвет на пярэднім і адваротным баках дакладна сумяшчаецца і чытаецца літара «Д»;

— **нітка (3).** Маецца сярэбраная нітка, што перарываецца, у прасветах якой — патаўшчэнне паперы. На нітцы напісана вартасць купюры;

— **стрэлка (4):** ва ўказаным месцы павінен чытацца адпаведны тэкст;

— **малюнак з аптычным эфектам (5):** пры косым асвятленні чытаецца «DM»;

— **стрэлка (6):** рэльефнае кодавае адлюстраванне для тых, хто дрэнна бачыць (адна кропка над двума пункцірамі — 100 марак, дзве кропкі — 200 марак).

Вось вам, паважаныя чытачы, самыя простыя спосабы адрознення сапраўдных грашовых знакаў ад падробленых. Думаецца, яны дапамогуць вам пазбегнуць лішніх клопатаў.

А. КАМАРОЎ, начальнік экспертна-крыміналістычнага аддзела УУС Мінгарвыканкома,
С. РАЧЫЛА, інспектар прэс-групы УУС Мінгарвыканкома.

ВАШ САД І АГАРОД

Матэрыялы выпуску падрыхтаваў да друку Мікалай ЧАХОЎСКІ (тэл. 32-41-92).

Будзем са сваім цукрам?

Многія дачнікі і сяляне прадбачылі праблемы, што паўстануць з цукрам. І пачалі самі вырошчваць цукровыя буракі. Тым больш, што аб'яднанне «Белнасеннеагародніна» закупіла насенне. Яно і цяпер прадаецца ў крамах аб'яднання. Самавідавецца, што цукровыя бурак зусім свойская культура. Развіваецца выдатна, лепш за сталовыя сарты. Нават сцякота яго не вельмі турбуе. Доўгі корань са шматлікімі адгалінаваннямі з гарантыяй дастае вільгаць. Паўсюдна расліна развіваецца станоўча.

Заўважым, што калі людзі не змогуць самі зрабіць цукар ці нешта падобнае да яго, цукровыя буракі пойдуць на корм жывёле. Іх харчовыя якасці на ўсякую ступень вышэй за кармавых сарты.

Што трэба, каб плод быў якасны і вялікі? Сонца (не менш чым 10—12 гадзін), высокі аграфон і станоўчая вільготнасць. На сотку ўносіцца 200—300 кг кампосту ці збалансаваная доля мінеральных угнаенняў: да 600 грамаў азотных і калійных, да 900 грамаў фосфарных. Добрым папярэднікам, акрамя іншых культур, лічыцца бульба.

Глеба, дзе расце наша «цукерачка», падтрымліваецца ў рыхлым стане і без пустазелля. Канчатковая адлегласць адной расліны ад другой — 8—10 сантыметраў. Запомнім, што залішняя вільгаць рэзка зніжае цукрыстасць.

За перыяд вегетацыі — дзве падкормкі. У першую добра даць настой каравяку ці птушынага памёту ў прапорцыях (1:10, 1:15) з дабаўленнем на кожнае вядро паўшклянкі попелу. У апошнюю падкормку даецца больш павышаная доза калійных угнаенняў. Найлепш сульфат калію, бо хлор, які ўтрымліваецца ў калійнай солі, зніжае цукрыстасць прадукцыі.

Дададзім яшчэ, што глебы павінны быць слабакіслымі. Інакш абавязковы недабор цукру. Попел, які ўносім у падкормках, якраз і спрыяе гэтаму.

Наліваюцца яблыкі

Шмат дзе сады радуюць высокім ураджаем. Пра палівы мы гаварылі два тыдні раней. Цяпер — пра падкормкі. Вельмі карысна будзе выкарыстаць поўнае мінеральнае ўгнаенне (нітрафоску) ў даволі высокай канцэнтрацыі — 3 працэнты з дабаўленнем (на вядро): 2 г сернакіслага цынку, па аднаму граму борнай кіслаты і сернакіслага марганцу.

За месяц да збору ураджаю праводзіцца апрацоўка фосфарам (150 г) і каліем (50 г) на вядро вады. Пажадана дадаць тыя ж мікраэлементы. Калі іх няма — растварыце ў вядры вады тры літровыя слоікі попелу, настойце, зліце з асадку, даводзьце да 10 літраў і па літру дабаўляйце ў кожнае вядро.

Запаволеная аддача агуркоў

У нас агуркі пачалі развівацца добра. Пакуль плець не дасягнула столі цяплічкі, аддача радавала. А вось цяпер нешта сапсавалася. І паліваем, і пчолы залятаюць...

Сям'я КОЗЫРАВЫХ.

г. Слуцк.

Такое здараецца вельмі часта: пасля выдатнай аддачы раптам настае «таптанне на месцы» ці наогул зніжаецца ўраджай. Самі плады не цыліндрычнай формы, даўжэнькія ды зялёненькія, а нейкія «бочачкі», «балалайкі», «гітары» і г. д. Агурочнік знізу жаўцее, новых парасткаў мала.

Панікаваць не трэба. Проста на нейкім этапе развіцця вы аслабілі сваю пільнасць. Як жа інакш — расліна давала добры ўраджай!

А між тым сігналы неспакою былі раней—больш як за 12 дзён выспявалі зелянцы, апоўдні вельмі вяла лісце, кветачкі аказваліся слабымі. Вось у гэты час і даць грунтоўны (з распылам) паліў, падкарміць расліну. А пасля падрыхліць глебу і замульчыраваць перагноем, нават ашпаранымі апілкамі. Праз тры-чатыры дні аперацыю паўтарыць. Вельмі важна прайсціся настоенай на сонцы вадой па лісці — пад вечар, калі ападзе спёка.

Мажліва, крот парушыў каранёвую сістэму. Тады мэтазгодна крыху апусціць сцяблінку, прысыпаць вільготным перагноем. І ў далейшым не дапускаць перасыхання. Расліна створыць новыя карані.

У якасці падкормкі падыдзе каравяк (паўтара-два вядры на паўбочкі вады, тры дні настойваць), конскі гной, птушыны памёт (вядро на 200 літраў). Перад ужываннем у кожнае вядро дадаць сталовую лыжку мачавіны, растварыць без астатку.

Выдатны эфект дасць настой каравяку на лісці. Толькі яго трэба браць паўвядра і даліць вады да нормы. Такі раствор і падлечыць агуркі. Падкормкі пад корань і па лісці абудзяць расліну. «Выпрастаюць плечы» сцяблы, з'явяцца новыя парасткі. Праз пяць дзён аперацыю паўтарыць, імкнучыся ўсё зрабіць больш грунтоўна. Вы зноў будзеце збіраць ураджай. Вядома, не такі высокі, як на пачатку.

Абавязкова зняць і спаліць жоўтае лісце і захварэлае, дзе ёсць нейкія плямы, яўна грыбкова-гнілістага паходжання.

Трэба памятаць, што «раднічок» вельмі ўраджайны. Кожная асобіна павінна даць не менш за 33 спелыя плады па 100 грамаў кожны. Толькі ў такім выпадку вы можаце быць задаволены. Меншы ўраджай — шукайце, дзе дапусцілі промах.

Каб выспелі гронкі

На базары з'явіліся памідоры, якія выспелі ў паўднёва-заходніх раёнах рэспублікі. Многія агароднікі з поўначы і ўсходу, цэнтра Беларусі з надзеяй глядзяць, як хутка набіраюць моцы іх гадаванцы. Сёлетні год для памідораў надзвычай спрыяльны. Трымаецца тэмпература, якая для іх бы заказная.

І ўсё ж турботы ёсць, бо невядома, як пачнуць развівацца падзеі далей. Ці будзе дождж, якога чакаюць, ці не ўпадзе да крытычнай адзнакі тэмпература, ці не нахлынуць халодныя начныя росы, а разам з імі і фітафтора — самы небяспечны з ворагаў.

Многае на памідорнай градцы можна зрабіць сёння, каб палепшыць умовы жыцця пладоў, наблізіць іх выспяванне. Самае важнае — не даць магчымасці расці ўверх. Запомнім, што ўсе кветкі, якія ствараюцца ў канцы ліпеня — пачатку жніўня, не «выспеюць». Ім проста не хопіць часу. Хваробы і нізкія тэмпературы давершаць справу.

Таму пакіньце на кожным кусце тое, што ёсць. Тры-сем гронак — якраз хопіць. Выдаліце нават кветкі. Зніміце ніжнія лісты, прарэдзьце крону. Толькі той плод будзе важкім і выспее ў тэрмін, які будзе «глядзець на сонца» не менш пяці-шасці гадзін. А цень нам не паплечнік.

Шмат дзе выразаюць усё лісце, пакідаючы толькі плады. Рабіць такую аперацыю не варта, бо будзе парушаны нармальны абмен рэчываў. Найбольш спрыяльна на кожную гронку (ці дзве) пакінуць адзін ліст. Можна і больш, калі яны не вельмі зацяняюць.

Абавязкова апрацаваць памідоры пасля ўсіх выдаленняў адным з прэпаратаў: бардоскай сумессю, хлорвокісам медзі, фундазолам, настоямі часнаку. Праз тыдзень ці крыху больш апрацоўку паўтарыць, мяняючы прэпараты.

Прыняць усе неабходныя меры да таго, каб расліны не пакутавалі ад недахвату вільгаці і фосфару (скручваецца лісце). Карысна апрацаваць гронкі з добра налітымі пладамі выцяжкай суперфасфату (у двух літрах цёплай вады раствараем 100 грамаў суперфасфату, памешваем, даём адстаяцца, зліваем з ападку). Шклянку такой вільгаці раствараем у паўлітры вады і апрацоўваем гронкі з пладамі. У гэты час не позна даваць падкормкі мікраэлементамі, асабліва борам.

Можна зрабіць і так. У выцяжку суперфасфату дадаць настой попелу (дзве шклянкі на 5 літраў вады). І гэты раствор нанесці распыляльнікам на лісце і плады.

ПУНКТ ПОГЛЯДУ

Трывожна на душы аўтаўладальніка, калі машына ў... гаражы,

АБО ЧАМУ ЗЛАЧЫНЦЫ АДЧУВАЮЦЬ СЯБЕ НІБЫ РЫБА Ў ВАДЗЕ

1987 год — на Гродзеншчыне ўкрадзены 3 аўтамабілі. 1988 г. — 6, 1989 г.—8, 1990 г.—36, 1991 г.—60, 1992 г. (5 месяцаў)— 25. Плюс безліч крадзяжоў аўтапакрышак, лабавога шкла, іншых вузлоў і механізмаў. Па лініі крымінальнага вышуку ўсё гэта складае каля 40—45 працэнтаў агульнай колькасці зарэгістраваных злачынстваў, а ў абласным цэнтры — і таго больш. Прычым шанцы ахвяр падобных здарэнняў на шчаслівы фінал, мякка кажучы, праблематычныя. Як сведчыць практыка, раскрываецца ў лепшым выпадку толькі палова аўтакрадзяжоў.

На Гродзеншчыне гэта праблема ўскладняецца тым, што сляды многіх злачынстваў вядуць у суседнюю Літву. Гэта не проста гіпотэза — менавіта ў літоўскіх аўтарамонтных кааператывах былі знойдзены некалькі разукамплектаваных на запчасткі машын, украдзеных у нас.

Пасля кожнага чарговага крадзяжу гродзенскія аўтаўладальнікі безнадзейна ўздыхаюць, маўляў, трапіла машына ў Літву — лічы, прапала. Якніяк, а зусім іншая дзяржава. І будзем рэалістамі: наўрад ці адпаведныя літоўскія службы будуць клапаціцца аб тым, каб вярнуць суседзям украдзенае. Тым больш, што нашы сувязі з праваахоўнымі органамі Літвы слабаватыя. Перагнаць жа машыну праз беларускую мяжу ўгоншчыку-прафесіяналу вельмі лёгка, паколькі з нашага боку яна па-ранейшаму ахоўваецца чыста сімвалічна.

Зрэшты, не толькі Літва, але і Польшча, мяркуючы па фактах, становіцца рынкам збыту ўкрадзеных на Беларусі аўтамабіляў. Дарэчы, вядзецца следства па справе адной са злачынных груп, якая арудавала не толькі на Гродзеншчыне, але і ў іншых рэгіёнах рэспублікі, і з такім размахам, што дзіву даешся...

Адным словам, злачынцы не дрэмлюць. Прычым адпаведна з падаражаннем машын узрастаюць іх дзёрзкасць і, калі хочаце, майстэрства. І можна не сумнявацца: пакуль аўтамабілі будуць у дэфіцыце (а перамагчы яго мы ў бліжэйшыя гады наўрад ці зможам) — датуль не зменшыцца колькасць жадаючых пагрэць рукі на крадзяжы.

Нядаўна ў абласным цэнтры ўзламалі чарговы гараж і ўгналі новыя «Жыгулі». На гэты раз пацярпеў старшыня аднаго з гаражных кааператываў, дзякуючы якому яго члены даволі хутка пабудаваліся. Чалавек толькі-толькі паставіў машыну ў гараж...

Праз некалькі дзён пасля гэтага здарэння разгаварыліся мы са знаёмым. Аўтаўладальнік са стажам пачаў з рытарычнага пытання: «Хто наступны?» А потым зрабіў нечаканае прызнанне. Аказваецца, апошнім часам, калі крадзяжы з гаражоў сталі ледзь не штодзённымі, Уладзімір Мікалаевіч часцей за ўсё начуе на дачы (якая, на шчасце, побач з горадам). Тут, калі машына пад бокам, яму больш-менш спакойна спіцца.

Магчыма, некаторыя чытачы палічаць майго знаёмага нейкім дзіваком. Але мала хто з гродзенскіх аўтаўладальнікаў гарантаваны ад таго, што заўтра бяда не закране і яго гараж. Каб пераканацца ў гэтым, дастаткова пабываць у любым з гаражных пунктаў абласнога цэнтра. Вось, напрыклад, адзін з самых буйнейшых — побач з Гродзенскім камбінатам будаўнічых матэрыялаў. Сотні гаражоў размешчаны тут, і рэдкі месяц абыходзіцца без крадзяжу. Спытаецеся, чаму? Ды таму, што ўмовы для злачынцаў створаны проста ідэальныя.

У Прыбалтыцы, Маскве, іншых рэгіёнах існуюць адпаведныя правілы пры праектаванні і будаўніцтве гаражных масіваў. Сутнасць іх у тым, што колькі б гаражоў ні размяшчалася ў гэтым месцы, але шлях да кожнага з іх ляжыць праз адны вароты. Там знаходзіцца ахова, якая абы-каго не прапусціць без прад'яўлення адпаведнага пропуску. А ў Гродна, каля таго ж камбіната будматэрыялаў, гаражы размешчаны такім чынам, што да іх існуе адразу некалькі пад'ездаў. Выгадна для аўтаўладальніка? Так. Але выгадна і для злачынцаў, не паставіш жа вартаўнікоў ля кожнага з пад'ездаў.

Дарэчы, аб ахове. Практычна ніводны з буйных гаражных пунктаў Гродна не ахоўваецца. Нават там, дзе для папярэджвання крадзяжоў хапіла б і аднаго паста, нічога няма.

Летась гэта праблема абмяркоўвалася на сходзе з удзелам супрацоўнікаў міліцыі і кіраўнікоў гаражных кааператываў абласнога цэнтра. Размова была зацікаўленая. Усе выказаліся за тое, што трэба нарэшце стаць на шляху злачынцаў і абавязкова наладзіць ахову гаражоў. Аднак да гэтага часу нічога не робіцца.

Так, справа гэта няпростая. Напрыклад, утрыманне аднаго міліцыянера для аховы сёння каштуе звыш 100 тысяч рублёў у год. І, напэўна, ніхто, акрамя аўтаўладальнікаў, гэтыя расходы не аплаціць. Ды яны і самі разумеюць (прынамсі, усе, каго аб гэтым пытаў), што бясплатна ніхто нічога рабіць не будзе. Але парадокс: паводле слоў начальніка абласнога аддзела аховы У. Пякарскага, ніводны гаражны кааператыў яшчэ не звяртаўся з просьбай аб супрацоўніцтве. Хоць, на думку Уладзіміра Іванавіча, пры ўсіх цяжкасцях узаемапрымальнае рашэнне знайсці можна. Было б жаданне. Але кожны аўтаўладальнік, відаць, лічыць, што бяда можа здарыцца з іншым, толькі не з ім

Праўда, у адным месцы аўтаўладальнікі вырашылі ахоўваць свае гаражы ўласнымі сіламі. Склалі графік начных дзяжурстваў, аднак многім было на гэту справу напляваць і хутка яна заглухла. Нядаўна, кажуць, там зноў узламалі адзін з гаражоў.

І апошняе меркаванне. Сёння шмат гаворыцца аб гуманнасці. Часам нават здаецца, што злачынцу шкадуюць больш, чым яго ахвяру. Ды і наша рэспубліканскае заканадаўства, на мой погляд, за тыя ж аўтакрадзяжы карае не вельмі ўжо і строга. За ўгон машыны без мэты крадзяжу (іншымі словамі, угнаў, паездзіў, разбіў, кінуў) прадугледжваюцца год пазбаўлення волі або папраўчыя работы на той жа тэрмін. За паўторнае ці групавое злачынства — да трох гадоў. Між тым у некаторых краінах СНД узялі на ўзбраенне не толькі гуманнасць, але і ўзмацненне крымінальнай адказнасці за аўтакрадзяжы. Пагроза атрымаць за гэта не год, а дзесяць гадоў турмы (пры ўсіх развагах некаторых тэарэтыкаў аб тым, што жорсткасць пакарання не ўплывае на ўзровень злачыннасці) не пашкодзіць.

Пішу гэтыя радкі і зноў прыгадваю пытанне майго знаёмага: «Хто наступны?» Ён, відаць, сёння зноў адправіўся начаваць на дачу.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Тэракт каля будынка РАУС

У гарадскім пасёлку Зэльва (Гродзенская вобласць) невядомы падкінуў выбуховае ўстройства да будынка РАУС. Ахвяр няма, ад выбуху разбіліся шыбы і нязначна пацярпела цагляная сцяна будынка. Папярэджанняў аб маючым адбыцца акце не паступала і адказнасць за ўчыненае ніхто на сябе не ўзяў. Адна з версій таго, што адбылося: помста затрыманага супрацоўнікамі міліцыі ці раней асуджанага.

Віктар ФЕДАРОВІЧ. БелаПАН.

Бізнесменаў вучыць «Карл»

23 ліпеня ў Акадэміі кіравання пры Саўміне рэспублікі завяршыў работу дзесяцідзённы маркетынгавы семінар па асновах рыначнай эканомікі. Заняткі праходзілі на базе камп'ютэрнай мнагамэтавай праграмы «Карл», распрацаванай інстытутам бізнесу і прымянення камп'ютэра ФРГ.

Слухачы — бізнесмены і дзяржаўныя служачыя — авалодалі сакрэтамі прадпрымальніцкага поспеху і пастараліся асвоіць структуру заходняга менеджмента.

Алена АЛЯКСАНДРАВА. БЕЛІНФАРМ.

У Маскве і Нарыльску, Гомелі і Санкт-Пецярбургу пяюць гармонікі з «фірменным знакам» Аляксея КУГАЕВА.

Аляксей Іванавіч па прафесіі будаўнік. Працаваў прарабам у саўгасе «Стаўбунскі» Веткаўскага раёна. Цяпер на заслужаным адпачынку. Гармонік жа з дзяцінства стаў верным спадарожнікам жыцця: іграў на ім, «лячыў» у выпадку неабходнасці. Пазней навучыўся і сам ствараць інструменты. Цяпер на рахунку майстра іх больш шасцідзесяці.

Фота Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА (БЕЛІНФАРМ).

ПАВЕДАМЛЯЕМ ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Не патрэбна нам гэта халера!

Санітарная служба рэспублікі паведаміла трывожную вестку: з проб вады возера Каменка ў Смалявіцкім раёне работнікі мясцовай баклабараторыі выдзелілі культуру, вельмі падобную на халерны вібрыён. За справу ўзяўся аддзел асабліва небяспечных інфекцый Мінскай абласной санітарна-эпідэміялагічнай станцыі. І ўжо праз тры дні небяспечны «дыягназ» каменскай вадзе быў пацверджаны. Тэрмінова пачаліся аператыўныя проціэпідэмічныя мерапрыемствы.

— Возера Каменка размешчана ўсяго за пяць кіламетраў ад Смалявічаў, — расказвае галоўны ўрач Рэспубліканскага цэнтра гігіены і эпідэміялогіі Уладзіслаў Жукоўскі. — Падзелена яно на дзве часткі, злучаныя шлюзам. На паўднёвым беразе размясцілася здымачная пляцоўка «Беларусьфільма». А за трыста метраў ад берага — жылыя пабудовы, гасцініца, сталовая, абсталяваныя водаправодам ад мясцовай артсвідравіны і каналізацыяй з падземнымі палямі фільтрацыі. Як месца адпачынку вадаём афіцыйна не зарэгістраваны, але карыстаецца вялікай папулярнасцю ў насельніцтва. І хоць яўнага забруджання возера і суседняй рэчкі Каменка не выяўлена, прычына для хвалявання была: санітарных установак у гэтай зоне няма.

Вось чаму ў Смалявічах была створана надзвычайная камісія. На возеры забаранілі купацца і лавіць рыбу. Мясцовае РАУС арганізавала ахову. Ніводнага выпадку захворвання не было, і ўсё ж медработнікі раёна прывялі лячэбныя ўстановы ў павышаную гатоўнасць. Акрамя таго, адпаведныя прадпісанні атрымала адміністрацыя грамадскага харчавання, харчовай прамысловасці, камунгаса, аздараўленчых устаноў. А насельніцтву паведамілі аб узнікшай сітуацыі і мерах прафілактыкі па мясцоваму радыё. Усе бліжэйшыя да вадаёма дамы наведалі медработнікі. І калі выяўлялі, што камусьці нездаровілася і гэта было звязана з кішэчнікам, чалавека неадкладна шпіталізавалі і абследавалі.

Што ж датычыць самой каменскай вады, то даследаванні яе не спыняюцца ні на дзень. Ва ўсіх наступных пробах вібрыёфлоры ўжо не знаходзім. І ўсё ж супакойвацца рана, работу па аператыўнаму плану будзем працягваць.

БЕЛІНФАРМ.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

29 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Харэаграфічныя навелы». Фільм-канцэрт.
9.50. «Дом Бернарды Альбы». Маст. фільм.
16.30. Навіны.
16.35. «Не пакідай». Маст. фільм. 2-я серыя.
17.45. «ПІК» прадстаўляе... Юная мастачка Наташа Шчукіна.
18.00. Дак. фільмы «Лёсы забытых караблёў», «Яйка дыназаўра».
19.00. Абласныя навіны (Гомель).
19.10. Наш каментарый. «Новая старая Еўропа».
19.15. Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. Калі з'явіцца ў продажы прэпарат Сел Гард?
19.40. «Вяртанне памяці было-га». Паэт Г. Леўчык.
19.54. Рэклама.
19.55. Роднае слова.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. «Пашпарт». Маст. фільм
23.10. НІКа.

І канал. Астанкіна

8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць».
9.50. Дак. фільм «Дзівак з Падлеснай Таўлы».
10.10. Л. Бернстайн. Сімфанічныя танцы з мюзікла «Вестсайдская гісторыя».
10.30. «Кошчын дом». Мультфільм.
11.00 Навіны (з сурдаперакладам).
11.25. На XXV летніх Алімпійскіх гульнях.
12.55. «А ў гэтай казцы было так...» Мультфільм.
13.10. Тэлемікст.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. XXV летнія Алімпійскія гульні.
15.35. Сёння і тады.
15.55. «У пошуках капітана Гранта». 2-я серыя.
17.00. Навіны.
17.25. Вялікія праблемы малога экрана.
17.55. «Багатыя таксама плачуць».
18.40. Дзённік XXV летніх Алімпійскіх гульняў.
18.50. Дак. фільм «Сакрэтныя службы» (Францыя). 2-я серыя «Вочы і вушы».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. XXV летнія Алімпійскія гульні. У перапынку **(23.00)** — Навіны.
0.30. «Гульня хамелеона». Маст. фільм. 2-я серыя.

Канал «Расія»

9.55. XXV летнія Алімпійскія гульні. Плаванне. Спартыўная гімнастыка (жанчыны).
11.55. «Смак халвы». Маст. фільм.
13.00. Весткі.
13.20. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
15.00. Бізнес—новыя імёны.
15.15. Сігнал.
15.30. Азы кар'еры.
15.45. Хрысціянская праграма. «Надзея сёння».
16.30. Там-там навіны.
16.45. Т.Ін.Ка.
17.00. «Далёкі Усход».
17.45. Тварам да Расіі.
18.00. «У зоне Ла-Манша». Рэпартаж К. Мажэйкі.
18.30. «Уніз па Волзе...» Камерны хор і харавая капэла хлопчыкаў.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Санта-Барбара».
20.20. XX стагоддзе ў кадры і за кадрам.
21.20. Рок-кафэ.
22.00. Весткі.
22.20. Спорт-шоу.
22.25. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
22.55. XXV летнія Алімпійскія гульні. Веласпорт. Дзюдо.

30 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. Дак. фільм «Чалавек, які зламаў вясёлку».
9.25. «Пашпарт». Маст. фільм.
11.05. Гаворым па-беларуску.
16.30. Навіны.
16.35. «Хаджа Насрэддзін», «Дзівосны манеж», «Добрая казка». Мультфільмы.
17.20. Яўрэйскія народныя песні выконвае хор СШ № 102 г. Мінска.
18.00. Чаму пусцеюць даёнкі. Аб пашавым утрыманні жывёлы ў гаспадарках вобласці. Перадача з Віцебска.
18.20. «Маці чалавечая». Дак. фільм.
18.55. Зачытайце маё пісьмо...
19.00. Абласныя навіны (Гродна).
19.10. Гаспадар.
19.55. Трэці тайм.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Латарэя ўдачы.
21.30. Студыя «Сэнс» у Браслаўскім раёне.
23.00. НІКа.
23.15. Іграе Раберта Турын (Італія).

І канал. Астанкіна

8.20. «Багатыя таксама плачуць».
9.50. «Люстэрка», «Чароўныя званочкі». Мультфільмы.
10.10. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.25. На XXV летніх Алімпійскіх гульнях.
12.55. З. Кочыш іграе Ф. Шапэна.
13.10. Тэлемікст.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. XXV летнія Алімпійскія гульні.
15.55. «У пошуках капітана Гранта». 3-я серыя.
17.00. Навіны.
17.25. ...Да 16 і старэйшым.
17.55. «Багатыя таксама плачуць».
18.40. Дзённік XXV летніх Алімпійскіх гульняў.
18.50. «Сакрэтныя службы» (Францыя). 3-я серыя «Краты, дыверсанты, забойцы і іншыя».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. XXV летнія Алімпійскія гульні. У перапынку **(23.00)** — Навіны.
1.00. «Начны візіт». Маст. фільм. 1-я серыя.

Канал «Расія»

9.05. «Санта-Барбара».
9.55. XXV летнія Алімпійскія гульні. Баскетбол (мужчыны). Валейбол (жанчыны). Бокс.
12.55. Спорт-шоу.
13.00. Весткі.
13.20. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
15.00. Тэрмінал.
15.30. Мінарэт.
15.45. Пілігрым.
16.30. Там-там навіны.
16.45. Т.Ін.Ка.
17.00. «Каўказ-рэвю».
17.45. Парламенцкі веснік.
18.00. Студыя «Нотабене».
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.20. XXV летнія Алімпійскія гульні. Бокс. Плаванне. Спартыўная гімнастыка (жанчыны).
22.00. Весткі.
22.20. Спорт-шоу.
22.25. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
22.55. XXV летнія Алімпійскія гульні. Дзюдо. Спартыўная гімнастыка (жанчыны).

РАДЫЁ

30 ліпеня

Апошнія паведамленні: 6.00, 7.00, 10.00, 15.00, 19.45, 23.00. 7.00 —«Радыёфакт». 8.15 — «Вясковыя ростані». 9.15 — агляд літаратурнай пошты. 10.15 — для дзяцей. В. Катаеў. «Дзяўчынка і званочак». Інсцэніраваная казка. 10.44 —«Пытанні — дарослым. Ці дапаможа нашым дзецям Захад?». 11.00 —«Не хлебам адзіным». Аб духоўнасці і чалавечай існасці. 11.30 —«Пераканаць сябе». 12.00 —«Апоўдні». 13.00 — «У абедзенны перапынак». 14.00 — «Парад зорак». 15.50 — А. Бяржынскі. «Буслы прылятаюць досвіткам». Нарыс. 16.05 — «На павароце». Праграма для юнацтва. 17.00 —«Эканамічны дзённік». 17.10 —«Аматарам класічнай музыкі». 17.40 —«Ад нашага ўласнага карэспандэнта». 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 —гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 19.45 — «Дзень нашага жыцця». 20.05 —вячэрняя казка. 20.25 — да 110-годдзя з дня нараджэння Я. Коласа. «Любімы настаўнік». Нататкі М. Базарэвіча. Перадача 2-я, заключная. 21.00 —«Ад шчырага сэрца». Музычная праграма па пісьмах радыёслухачоў. 22.00 — «Клопат». Медыцынскі веснік. 22.10 —«Мы і свет». Міжнародная праграма. 23.10 — «Маладыя кампазітары Беларусі». 0.00 — «Начны канал».

НА ДВОР'Е

29 ліпеня

Сёння ўдзень месцамі па рэспубліцы пройдуць кароткачасовыя дажджы. Тэмпература паветра ў Віцебску 18—20, Магілёве 19—21, Гродна, Гомелі, Мінску — 20—22, Брэсце — 22—24 градусы цяпла.

У наступныя двое сутак без ападкаў, толькі ўдзень 31 ліпеня па захаду Беларусі навальніцы, дажджы. Тэмпература паветра 30 ліпеня ўначы 11—16, удзень — 22—27, 31-га ўначы— 13—18, удзень 25—30 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

МАРСКАЯ КАПУСТА І ДЗЕЦІ ЧАРНОБЫЛЬЦАЎ

ГОМЕЛЬ. Агульнавядома, што для дзіцячага арганізма ў дастатковай колькасці патрэбны бялок, тлушч, вугляводы, мінеральныя рэчывы, вітаміны. Гэта асабліва важна для тых хлопчыкаў і дзяўчынак, якія жывуць ва ўмовах радыяцыйнага забруджання.

Абласная санэпідстанцыя прааналізавала арганізацыю харчавання ў дашкольных дзіцячых установах і прыйшла да несуцяшальных вывадаў: у рацыёне дзяцей пастаянна не хапае агародніны, фруктаў, малочных прадуктаў і рыбы. У Веткаўскім і Кармянскім раёнах у І квартале г. г. дзеці атрымлівалі ў дзень усяго па 2-3 грамы цвёрдага сыру, а ў Нараўлянскім — яго зусім не бачылі. У Веткаўскім раёне, акрамя таго, у харчаванні дзяцей штодня не хапала 170 грамаў фруктаў, у Буда-Кашалёўскім — 130, Кармянскім—120 і Добрушскім — 80 грамаў.

Аб марской капусце і мінеральнай вадзе, якія, згодна з медыцынскімі нормамі харчавання, вельмі неабходны людзям з Гомельшчыны, і гаворкі няма.

Дык як жа пры такой пастаноўцы справы можна вывесці з арганізма дзяцей радыяцыю?

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь,
Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь,
калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін —32-60-13, даведкі па рэкламе і аб'явах —32-35-91.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.098. Індэкс 63.850.
Зак. № 149.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.00.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12